

SAVO SINUKSI

Pohjois-Savon liiton tiedotuslehti
2•2004

- Pohjois-Savon maakuntaohjelman toteuttamissuunnitelma valmistui
- Puheenjohtaja Markku Rossin haastattelu • Kunnallisvaalit vaikuttivat maakuntahallintoon
- Tavoite 1 -ohjelma etenee hyvin • Seuraavan rakennerahastokauden EU-tuista kova vääntö
- Innovatiiviset toimet –ohjelmassa uudistuksia • Paljon palkintoja ja palkittuja

KUNNALLISVALTUUTETUT KOOLLE 5.3.2005

• Pohjois-Savon liitto kutsuu kaikki Pohjois-Savon kaupunkien ja kuntien valtuutetut ohjelmalliseen seminaariin lauantaina 5.3.2005 klo 12-21 Kuopion Musiikkikeskukseen. Mukana mm. alue- ja kuntaministeri Hannes Manninen ja kuntaliiton varatoimitusjohtaja Timo Kietäväinen.

Kokouksen aihe on haastava: "Tulevan valtuustokauden kuntayhteistyö palvelujen järjestämisessä".

Tervetuloa!

• Pohjois-Savon viestintäryhmä järjesti loppuvuodesta EU-hankepäivän Leppävirralla. Ryhmä toteutti tutkimuksen tavoite 1 -ohjelman viestinnästä. Niiden tuloksista kerrotaan S. 14-15.

• Kunnallisvaalit maakuntahallinnon näkökulmasta. Kunnallisvaalit muuttivat hieman maakuntavaltuuston ja -hallituksen paikkajakoa puolueiden kesken keväällä 2005 alkavalla uudella nelivuotiskaudella. S. 9.

SISÄLTÖ

Pääkirjoitus, maakuntajohtaja Antti Mykkänen:

Valtuusto-olympiadin haasteet	3
Pohjois-Savon maakuntaohjelman toteuttamissuunnitelma valmistui	4
Kiina-kortti käyttöön	5
Maakuntahallituksen puheenjohtaja Markku Rossi:	
Maakuntahallintokausi vaihtuu mielenkiintoisessa tilanteessa..	6
Maakuntavaltuustokausi päättyi huolestuneissa tunnelmissa.....	8
Kunnallisvaaleista muutoksia maakuntahallituksen paikkajakoon	9
Maakuntasuunnitelma, uusi EU-ohjelmakausi ja maakuntakaava työllistävät liittoa	10
Pohjois-Savon tietoyhteiskuntastrategia valmistui joulukuksi	11
Tavoite 1 -ohjelma toteutusaikataulussaan	12
EU-tukihakemusten määrä kasvoi	13
EU-hankepäivä poiki konkreettisia kehittämiskohteita	14
Viestintätutkimus: Kansantajuempaa tietoa EU-ohjelmista.....	15
Itä-Suomen maakunnan liitot yhteisvääntöön tulevista EU-tuista...	16
EU-tukihakuilmoitus 31.1.2005	17
Interreg-ohjelmista edetään naapurisuusohjelmiin	18
Pohjois-Savo mukana Interreg 3B -hankkeissakin.....	18
Itä-Suomen EU-toimisto edistää aluepolitiikkaa ja hyvinvointia Brysselissä.....	19
Sanna Rissanen aloitti Pohjois-Savon liiton EU-koordinaattorina ..	19

Pohjois-Savon klusterikatsaus:

Hyvinvointi-klusterin toimijat kehittävät yhteistoimintaa.....	20
ICT-klusterissa voimien kokoamista	20
Teknoliateollisuuden Trio-kehittämishanke käynnistyy	20
Kulttuuriklusterin kehittämishanke päättyy – työ jatkuu	21
Pohjois-Savon metsä- ja puuklusterilla toimielias syksy	21
Uutta potkua innovaatioiden kehittämiseen Itä-Suomessa	22
Hyvinvointi Innovatiiviset toimet –ohjelman ytimeksi.....	22
Monitoiminen Pohjois-Savo viestii –hanke on päättymässä.....	23
Pohjois-Savon aluetalous kääntyi kasvuun alkuvuodesta	24
Muutosmaakuntakaavan laadinta VT5:lle	25
Sompa-hanke on edennyt seututasolla.....	26
Kokouspäiviä v. 2005	26
Pohjois-Savon yrittäjyysryhmä on vakiinnuttanut toimintansa.....	27
Ministeri Korkeaoja perehtyi elintarvike- ja metsäklusteriin	27
Henna Laininen Lassi Nummi –runokilpailun voittajaksi	28
Ansiomerkkejä pitkästä työurasta Pohjois-Savon liitossa	28
Mainetekopalkinnot Satu Vihavaiselle ja Timo Saarelaiselle	29
Seppo Tiitinen jatkaa P-Savon valtuuskunnan puheenjohtajana	29
Karttulan Syväniemi ja Petosen-Pirtin asukas yhdistys palkituiksi ...	30
Toimittajavierailu Pohjois-Savon liittoon	30
Pohjois-Savon liiton yhteystiedot ja henkilöstö	31

SAVO SINUKSI Pohjois-Savon liiton tiedotuslehti 2•2004

Päätoimittaja:

Antti Mykkänen,
Pohjois-Savon liitto

Toimitussihteeri ja toimittaja:

Ilpo Lommi, Itäfax Oy

Toimitus:

Pohjois-Savon liitto
Sepänkatu 1, PL 247
70101 Kuopio

Puh. (017) 550 1400

Fax (017) 550 1428 tai
(017) 262 5090

Toimituskunta:

Jarmo Muiniekkä (pj), Jouko Kohvakka, Ilpo Lommi, Marja Partanen, Sanna Rissanen, Irma Toivanen ja Satu Vehreävesa.

Ulkoasu:

Jukka Ollikainen

Taitto ja painopaikka:

Kuopion
Liikekirjapaino Oy

ISSN 1238-5514

Pääkirjoitus

VALTUUSTO-OLYMPIADIN HAASTEET

• Valtuusto-olympiadi päättyi. Maakuntamme yli 700 kunnallisvaltuutetun joukko on tehnyt kovan työn. Eikä aina niin kiitollisen. Samanaikaisesti on pitänyt luoda perustaa elinkeinoille ja varmistaa kuntalaisia tyydyttävä palvelutaso.

Tulevan valtuustokauden suurin haaste Pohjois-Savossa on kuntarajat ylittävän yhteistyön aikaan saaminen. Toki viime vuosina siinä on edistytty.

Savonia-ammattikorkeakoulu on vahvistanut maakunnallista asemaansa, samoin Savon koulutuskuntayhtymä. Pelastustoi- mi järjestettiin läpi valtakunnan maakunnalliseksi. Tosin "savuja" vielä nousee.

Seutuyhteistyö on edennyt vaihtelevasti. Peruspalveluissa kuntaparit ja -ryppäät näyttävät olevan ydin, jonka varaan tulevien vuosien palvelujen järjestämisvastuuta halutaan rakentaa. Mutta millä eväillä pärjätään tulevina vuosina ?

On tärkeää, että uudet valtuustot ja valtuutetut tarkastelevat asioita siitä näkökulmasta, miten peruspalvelut jatkossa turvataan. Tällöin ensimmäinen asia ei ole tuijottaa oman kunnan rajoihin. Järjestämisvastuuta on syytä heti alkuun miettiä myös omaa kuntaa laajempina kokonaisuutena.

Ensimmäinen asia, jota on tarkasteltava vähintään maakunnallisena, on koko kuntakentän tietojärjestelmät ja tietohuolto. Seuraavien neljän vuoden aikana on luotava kuntien ja kuntayhtymien kesken yhteensopivat järjestelmät. Se on perusehto yhteistyön käytännön toteuttamiselle.

Yhteistyön rakentamisessa kuntaliitosten tie ei näytä todennäköiseltä. Sen vuoksi

on välttämätöntä, että valtiovalta satsaa merkittävästi nykyistä enemmän tukea rakenteellisen yhteistyön aikaan saamiseen kuntien kesken.

Tulevalla valtuustokaudella nousee ainakin jossain määrin esille maakuntamme lukioverkko, mutta ennen muuta terveyspalvelujen ja erikoissairaanhoidon järjestäminen. Dramaattisia muutoksia ei ole näköpiirissä.

Pidemmällä aikajänteellä on järkevää perustaa maakunnan kattava terveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon yksi kuntayhtymä. Se keskittyisi järjestämään terveydenhuollon ja toimimaan erikoissairaanhoidon tilaajaorganisaationa. Keskussairaala on luonteva palvelujen tuottajayksikkö. Valtion puolella on menty tilaaja/tuottaja –malliin useilla eri aloilla. Mallia ei pidä kunnapuolellakaan pelätä.

Juuri nyt näköpiirissä ei ole, että saisimme maakuntaan yhden valtuuston vastaamaan maakunnan liiton, erikoissairaanhoidon ja vaikkapa ammatillisen koulutuksen asioista. Tämä olisi kuitenkin järkevää. Keskustelua asiasta kannattaa pitää yllä myös tulevalla valtuustokaudella. Kunnissa ja eduskunnassa samat luottamushenkilöt käsittelevät kaikkia ihmisten elämän kirjion asioita. Maakuntatasolla joka asiaa varten tarvitaan eri elimet.

Aluehallintokin kaipaa kokoamista. Olisi järkevää yhdistää kaikki kehittämistehtävät samaan organisaatioon. Tämä merkitsisi, että Pohjois-Savon liiton, TE-keskuksen, lääninhallituksen, tiepiirin ja ympäristökeskuksen kehittämisasiat hoidettaisiin yhdessä organisaatiossa. Erikseen olisi valtion laillisuusvalvontaa ja oikeusvarmuutta varmistava aluetason organisaatio.

Tässä alustuseväitä tulevan valtuusto-olympiadin alkumetreille.

*Antti Mykkänen
maakuntajohtaja*

P.S.

Pohjois-Savon liitto kutsuu kaikki Pohjois-Savon kaupunkien ja kuntien valtuutetut 5.3.2005 Kuopion Musiikkikeskukseen.

Tämä on ensimmäinen kerta historiassa, kun valtuutettujen yhteiskokoontuminen järjestetään. Aihe on haastava: Tulevan valtuustokauden kuntayhteistyö palvelujen järjestämisessä ja toteuttamisessa.

Tervetuloa!

POHJOIS-SAVON MAAKUNTAOHJELMAN TOTEUTTAMISSUUNNITELMA VALMISTUI

Pohjois-Savon maakuntaohjelman toteuttamissuunnitelma v. 2005–2006 on valmistunut. Maakunnan yhteistyöryhmä käsitteli sen kokouksessaan 4. lokakuuta ja maakuntahallitus 25. lokakuuta 2004. Aluehallintoviranomaiset ovat allekirjoittaneet asiakirjan sitoutumisenaan suunnitelmaan aiesopimuksen luonteisena.

• Uuteen aluekehityslakiin perustuvat toteuttamissuunnitelmat (TOTSU) laadittiin jokaisessa maakunnassa ensimmäisen kerran vuonna 2003. Kysymyksessä on siten toteuttamissuunnitelmien toinen kierros. Valtakunnallisen aikataulun mukaan ohjelmien oli valmistuttava lokakuun 2004 loppuun mennessä. TOTSU sisältää maakuntaohjelman ja ns. erityisohjelmien toteuttamisen kannalta keskeiset hankkeet ja muut toimenpiteet sekä arvion niiden rahoittamisesta.

Maakunnan näkemys valtion budjettiin

TOTSU on maakunnallinen kannanotto valtion talousarvioon ao. maakunnan osalta. Samalla se palvelee aluehallintoviranomaisia niiden tulosneuvotteluissa oman ministeriönsä kanssa maakuntaan kohdistettavista määrärahoista.

Toteuttamissuunnitelma on luonteeltaan ohjeellinen eikä sillä ole sitovaa oikeudellista vaikutusta. Sitoutuminen tavoitteiden toteuttamiseen syntyy aluetasolla maakuntaohjelman ja toteuttamissuunnitelman laadintaprosessien ja niiden hyväksymisen kautta.

Pohjois-Savon toteuttamissuunnitelma 2005–2006 laadittiin maakunnan liiton johdolla läheisessä yhteistyössä valtion aluehallintoviranomaisten, kuntien ja muiden maakuntaohjelman toteuttamiseen sekä rahoittamiseen osallistuvien tahojen kanssa. Tällaisia yhteistyökumppaneita ovat mm. kunnalliset ja seudulliset kehittämissyhtiöt, koulutus- ja tutkimuslaitokset, elinkeinoelämän järjestöt, jne.

Toteuttamissuunnitelman laadinta oli lähes vuoden kestänyt prosessi. Siihen kuului mm. kolme erillistä seutukuntakierrosta sekä useita neuvottelukierroksia aluehallintoviranomaisten kanssa. Seutuneuvot-

telujen tarkoitus oli ennen muuta koota alueilta keskeiset lähivuotina toteutettavat hankkeet, mikä antoi perustaa TOTSU:n määrärahaesityksille valtion budjettiin. Ajantasainen hankerekisterin ylläpito palvelee myös laajemmin liiton edunajamista. Toteuttamissuunnitelman laadinta eteni jouhevasti, ja se on oiva esimerkki maakunnan toimijoiden hyvähenkisestä yhteistyöstä.

Valtionhallinnon alueellistamista jatkettava – EU-tuet säilytettävä

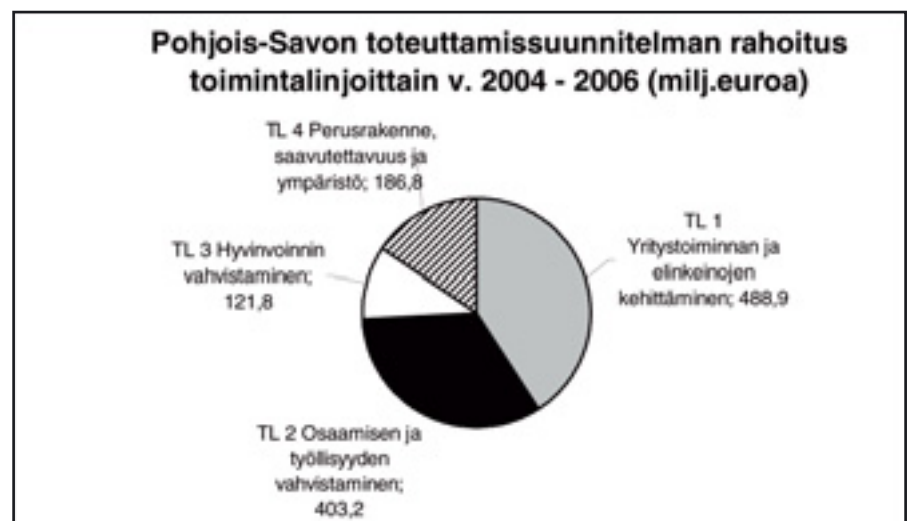
Toteuttamissuunnitelman laadintaohjeissa edellytetään, että siinä otetaan huomioon valtioneuvoston alueiden kehittämistä koskevan tavoitepäätöksen (15.1.2004) kannanotot. Toteuttamissuunnitelmassa todetaan, että sen pohjana olevan maakuntaohjelman peruslinjaukset ovat yhdensuuntaiset valtioneuvoston periaatepäätöksen kanssa. Pohjois-Savon maakuntaohjelma 2020:n keskeisiä tavoitteita ovat aluetalouden vahvistaminen erityisesti kehittämällä yritystoimintaa, valtakunnallisen jälkeenjääneisyyden umpeen kurominen, työttömyyden vähentäminen ja työllisyysasteen kohottaminen, osaa-

misen vahvistaminen sekä tasapainoisen aluekehityksen ja aluerakenteen turvaaminen maakunnassa.

Toteuttamissuunnitelmassa todetaan asiakirjan rakentuvan em. tavoitteiden pohjalta. Jotta valtioneuvoston päätös valtakunnallisista alueiden kehittämisen tavoitteista voidaan Pohjois-Savossa toteuttaa, edellyttää se toteuttamissuunnitelman määrärahasurssien suuntaamista maakunnan kehittämiseen. Toteuttamissuunnitelmassa painotetaan myös valtion alueellistamistoimien määrätietoista jatkamista asiaa selvittäneen työryhmän esitysten pohjalta. Samoin suunnitelmassa korostetaan, että uudella EU:n rakennerahastokaudella on turvattava nykyisen tasoinen ja kaltainen ohjelmahoitus Pohjois-Savolle.

Rahoitustarve 1,2 mrd euroa

Toteuttamissuunnitelman alueelliseen kehittämiseen liittyvät määrärahaesitykset päättyvät vuosille 2004–2006 yhteensä 1 200 milj. euroon. Tästä valtion sekä EU:n rahoitusosuutta on 610, kuntien rahoitusta 249 sekä yksityistä rahoitusta 341 milj. euroa.

Maakuntaohjelman toimintalinjoittain tarkasteluna suurimmat määrärahaesitykset kohdistuvat yritystoiminnan ja elinkeinon kehittämiseen sekä osaamisen ja työllisyyden vahvistamiseen. Elinkeinotoiminnan osalta kysymys on pääosin yritystuesta, joissa yksityisen rahoituksen osuus on luonnollisesti korkea. Toteuttamissuunnitelman määrärahat eivät sisällä eri sektoreiden normaaleihin perustoimintoihin liittyviä varoja. Näistä ovat esimerkkeinä mm. sosiaali- ja terveystoimeen sekä koulutukseen käytetyt voimavarat.

Eri hallinnonalojen osalta suurimmat määrärahaesitykset löytyvät työministeriön, kauppa- ja teollisuusministeriön sekä liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonaloilta.

*Simo Kotiluoto
maakuntasuunnittelija*

Pohjois-Savon toteuttamissuunnitelman rahoitus hallinnonaloittain v. 2004-2006 (milj.euroa)

	2004 lähtötaso	2005	2006	Yhteensä
KTM	39,373	45,100	38,982	123,455
LVM	38,990	36,300	43,690	118,980
MMM	28,245	31,426	33,572	93,243
OPM	18,255	18,843	19,114	56,212
SM	10,593	18,630	15,100	44,323
STM	3,384	4,026	4,026	11,436
TM	41,693	44,597	43,696	129,986
YM	9,998	11,499	11,638	33,135
Valtio + EU	190,531	210,301	209,818	610,450
Kuntien rahoitus	70,382	86,910	91,415	248,707
Julkinen rahoitus yhteensä	260,860	297,211	301,086	859,157
Yksityinen rahoitus	105,731	126,726	109,115	341,572
YHTEENSÄ	366,591	423,937	410,201	1 200,729

KIINA-KORTTI KÄYTTÖÖN

• Enää en ihmettele. Vieressä ovat maailman suurimmat markkinat. Tekemisen kustannukset ovat halvat. Maailman talous on avoin. Siksi en ihmettele. Tuotannollinen toiminta Kiinassa tulee edelleen vahvistumaan.

Tästä huolimatta me voimme pärjätä. Näin rohkeasti voi sanoa jo viiden päivän pikamatkan perusteella Kiinaan. Pari päivää Shanghaissa ja kaksi päivää Guanzhou'ssa sekä yksi puolikas päivä Hong Kongissa. Shanghai on tutkimuksen ja korkean osaamisen keskus ja Guanzhou Etelä-Kiinan tuotannollisen toiminnan tyysija. Hong Kong on pitkälle länsimaistunut tuotannollisen toiminnan ja osaamisen ydinalue.

Shanghain ja Hong Kongin tiedepuistot ovat vakuuttavia. On hyvä, että Kuopion tiedelaaksolla ja Teknialla on molempiin kiinteät yhteydet. Kiinan yhteistyö ei ole pelkästään osaamisen vaihtamista. Kyllä sinne kaupansa tekevät laadukkaat suomalaiset tuotteet lattiapinnoitteista ja veneistä ympäristöosaamiseen sekä lääketieteeseen.

Matkailu on myös turvallinen alue. Guanzhou'sta ilmoitettiin silmää räpäyttämättä, että he lähettävät helposti 10 000 turistia Pohjois-Savoon. Kysymys on sii-

Antti Mykkänen luovuttaa Pohjois-Savon viirin Pudongin kaupunginjohtajalle sivistysneuvos Heikki Laakson kanssa.

tä, onko meillä vastaanottokykyä. Hong Kongissa pidämme joulukuussa Tahkon alueen promootion sen suurimmassa ostoskeskuksessa. Suorat lennot sekä Hong Kongista että Guanzhou'sta Suomeen alkavat ensi vuonna.

Matkailua piristääksemme tarvitsemme suomen ja kiinan kielentaitoisia alan osaajia. Tässä olisi hyvä vaihtoehto ammattikorkeakoululle rakentaa aluksi 20 kiinalaisen opiskelijan matkailualan opintokokonaisuus, joka sisältää suomen kielen oppimisen. Uskon, että on helpompaa saada kiinalaisia opiskelemaan suomea kuin toisin päin.

Ympäristöalalla suuria mahdollisuuksia Kiinassa

Erityisesti ympäristöala ja sen sovellukset ovat kovaa valuuttaa Kiinassa, jossa tuotetaan vuodessa 800 milj. tonnia kiinteätä jätettä. Siitä ainoastaan 5 % käsitellään. Kymmenen maailman saastuneimman kaupungin joukossa on seitsemän Kiinan suurta kaupunkia. Miljoonat tonnit jätevetä kaipaavat puhdistusta, jne.

Perinteinen kiinalainen lääketiede ei ole humpuukia. Sillä on tuhatvuotiset perinteet ja sen mukaiset näytöt. Ei ole hullumpi ajatus yhdistää länsimaista lääketiedettä ja perinteisen kiinalaisen lääketieteen parhaita oppoja. Tässäkin keskuspaikkana voi olla Kuopio.

Tapasin matkalla mm. Shanghaista Pudongin sekä Guanzhou'sta Pan Youn ja Hua Don kaupunginjohtajat. Ero meikäläisiin kuntiin on siinä, että alle miljoonan asukkaan kaupunkeja ei paljon ole.

Perusviesti matkalta on selvä: Meidän kannattaa olla siellä, missä ovat markkinat ja maailman talouden kehitys. Suhteessa Kiinaan ja Kaukoitään emme ole reuna-alue vaan keskiössä.

*Antti Mykkänen
maakuntajohtaja*

Maakuntahallituksen puheenjohtaja Markku Rossi:

MAAKUNTAHALLINTOKAUSI VAIHTUU MIELENKIINTOISESSA TILANTEESSA

Pohjois-Savon liiton maakuntahallituksen puheenjohtaja, kansanedustaja Markku Rossin mielestä keväällä päättyvää nelivuotista maakuntavaltuusto- ja -hallituskautta voi jo pätevästi arvioida vuoden 2004 lopussa. Vahdinvaihto tapahtuu ensi vuoden maaliskuussa, kun toimikautensa aloittava uusi maakuntavaltuusto valitsee järjestäytymiskokouksessaan uuden yhdeksänjäsenisen maakuntahallituksen. Markku Rossin mukaan nelivuotiskausi on ollut hyvin mielenkiintoinen, koska sen aikana Pohjois-Savossa, Itä-Suomessa sekä laajemminkin koko maan maakuntahallinnossa on otettu uusia kehityskaskelia. Ne voivat jatkua uudella nelivuotis-kaudella mahdollisesti vielä urauurtavampaan suuntaan.

• Kainuussa siirrytään historialliseen maakuntaitsehallinnon kokeiluun, jonka sujumista on syytä seurata Pohjois-Savossakin mielenkiinnolla. -Uskon, että Suomen maakuntahallinto uudistuu ennemmin tai myöhemmin kohti nykyistä suurempaa itsehallintoa ja kansanvaltaa mm. maakuntavaltuuston valitsemisella suorilla vaaleilla. Kehityksen on kuitenkin oltava hallittua. Yhteistyö- ja työnjakokeskusteluja on käytävä valtion aluehallinnon sekä kuntasektorin kanssa, sanoo Markku Rossi.

Suorat maakuntavaalit todennäköisesti lisäävät kansalaisten kiinnostusta maakunnallisiin asioihin ja antaisivat päättäjille enemmän ja laajemmin selkänjojaa kauaskantoisiin suuriin ratkaisuihin. Maakuntavaltuuston jäsenten nykyinenkään valintajärjestelmä ei ole huono. Siinä turvataan kaikkien kuntien edustus ja puolueiden paikkajakokin perustuu niiden todelliseen vaalikannatukseen maakunnassa. Samalla on selkiytettävä maakuntavaltuuston ja -hallituksen toimivaltaa suhteessa maakunnan yhteistyöryhmään. Asetelma ei ole Pohjois-Savossa ollut toistaiseksi ristiriitainen, mutta nykyinen järjestelmä mahdollistaa hankalien linjaristiriitojenkin syntymisen päätöksentekoon ja valmisteluun.

Kehitys on ollut oikean suuntaista

-Takavuosina olin maaherra Kauko Hjerpen johtamassa Kuopion läänin neuvottelukunnassa. Jo silloin oli aistittavissa uusin tuulien viriämistä valtion aluehallinnon ja maakuntahallinnon välisessä suhteessa. Siitä on tultu paljon oikeaan suuntaan, sillä maakuntien mahdollisuudet päättää

Maakuntahallituksen puheenjohtaja, kansanedustaja Markku Rossi

olojensa kehittämiskeinoista ja niissä tarvittavista voimavaroista ovat olennaisesti lisääntyneet. Silti valtion tulo- ja menoarviosta on yhä lohkaistavissa monia asioita maakunnissa päätettäväksi. Valtion keskuhallinnon alueellistamisessakin soisin tapahtuvan konkreettista edistystä. Kehitys näyttää viimein nykyhallituksen aikana

kääntyneen suotuisaan suuntaan. Uskon, että Pohjois-Savollekin koituu tästä oikeutettua etua, toteaa Markku Rossi.

Hän muistuttaa, että kuntasektorillakin tapahtuu koko ajan rakennemuutosta niin tehtävien, talouden, hallinnon kuin kuntarakenteen osalta. Pohjois-Savossakin on

menossa merkittävä maakunnallinen ja seudullinen kunnallisten palvelujen järjestämiskehitys, jossa Pohjois-Savon liitto on ollut myötävaikuttajana mm. palvelumalli-projektilla. -Maakunnan liitto voi olla kuntasektorin toimintakykyä edistävässä hankkeissa asiantuntijana ja avustajana, mutta vain yhden mallin ”sisäänheittäjä” se ei voi olla, kertoo Markku Rossi viitaten mm. kuntaliitoskeskusteluihin. Hän korostaa, että kuntien on itsensä oivallettava yhteistyön merkitys, edut ja sopivimmat toimintamuodot. Ketään ei voi yhteistyöhön pakottaa.

Yksituumaisuudella tulosta

Markku Rossin mielestä Pohjois-Savossa on vedetty yhtä köyttä vahvasti ja samaan suuntaan kuluneen maakuntahallintokauden aikana. -Sillä on saatu aikaan tuloksia niin EU:n tavoite 1 –ohjelman voimavarojen käytössä kuin kansallisessakin aluekehityspolitiikassa. Myös Itä-Suomi –yhteistyössä Pohjois-Savon asema on pysynyt vahvana. Yksituumaisuus on joitakin hyvin harvoja poikkeuksia lukuun ottamatta leimannut sekä virkamies- että luottamushenkilöorganisaatioiden työtä samoin kuin yhteydenpitoa valtion aluehallinnon kanssa. Esimerkiksi Pohjois-Savon TE-keskuksen sekä Itä-Suomen lääninhallituksen kanssa on maakunnan liitto saanut hyvää yhteistyötä aikaan ja suhteet ovat kehittyneet koko ajan paremmiksi keskinäiseen arvostukseen perustuen. Yksituumaisuudella on suuri merkitys paitsi keskinäisessä asioiden hoidon sujumisessa myös esiintymisessä ulospäin, valtiovaltan ja EU:n suuntaan. Tämä on selkeästi nähtävissä monien hankkeiden edistämässä ja edunajamisessa.

-Yksi konkreettinen esimerkki alueellisesta, itse asiassa seutukunnallisesta yksituumaisuudesta on Ylä-Savon maakuntakaavan valmistelu. Siinä otettiin kaikki intressitahot riittävästi ja ajoissa mukaan. Kaavan valmistelu eteni sujuvasti eivätkä valitukset ole juurikaan hidastaneet sen vahvistamista. Samanlaisia toimintatapaa toivon Kuopion seudun maakuntakaavallekin, joka on haasteellisempi urakka. Pohjois-Savon liitossa on koko maakuntaa koskettavaan kaavasavottaan panostettu lisää voimavaroja, minkä ansiosta sen valmistelu nopeutuu vuodella tai puolellatoista. Se saataneen hyväksyttäväksi viimeistään v. 2006 ja voimaan v. 2008. Kuopion seudun maakuntakaava luo tuolloin uusia mahdollisuuksia tarkastella isoja aluerakenteeseen vaikutta-

via hankkeita kuten mm. Vaajasalon siltaa todellisina kehittämävaihtoehtoina maan käytön kannalta. Tietysti rahoituskysymys on myös otettava huomioon.

Markku Rossi tähdentää, että jo tätä ennen on raide-, tie- ja vesiliikenteessä tehtävä merkittäviä kehittämis- sekä parantamisratkaisuja. -Niissä on koko maakunnan tahto ja valtion rahallinen panostus oltava vahvasti mukana. Pohjois-Savo ja

muukaan Itä-Suomi ei saa jäädä liikenneoloiltaan syrjäytyneeksi alueeksi. Aivan lähivuosien ykkösasia on parantaa Savonrataa siihen kuntoon, että liikennöinti sillä nopeutuu niin etelään kuin pohjoiseenkin. Myös maakunnan ”elämänlankoina” olevien valtateiden kunnosta ja kehittämisestä on pidettävä huolta. Näitä päämääriä jo ensi vuonna edistäviä päätöksiä on aiskettain tehty Pohjois-Savossa. Myös valtiovalta on saatu tiukan väännön jälkeen varteenotettavia kädenojennuksia.

Tulevaisuuden haasteet kovia – eväät kohtalaiset

Pohjois-Savon talous- ja väestökehitys herätti marraskuussa maakuntavaltuuston viimeisessä kokouksessa huolestuneita kommentteja. Markku Rossikaan ei kiellä, että kovia haasteita on edessä lähivuosikymmeninä mm. globalisaation, väestön ikääntymisen ja yhteiskunnan rakennemuutoksen vuoksi. -On silti huomattava, ettemme ole Pohjois-Savossa jääneet paikoillaan polkemaan. EU-tuilla on luotu tavoitevahtia paremmin uusia yrityksiä ja työpaikkoja sekä säilytetty niitä. Työvoiman ammatillista osaamista on kehitetty, mikä muuten on jatkossa entistä tärkeämpi tehtävä työpaikkojen ja tuotannon turvaamisessa Pohjois-Savossa. Halpatuotantoalueeksi ei meistä ole – eikä pidäkään olla. Realistista on kuitenkin

muistaa, että EU-tuetkin mukaan lukien aluekehitykseen on Pohjois-Savossa käytettävissä vähemmän julkisia voimavaroja kuin takavuosina.

-Menestystuoteajattelu ja keskittyminen painopisteklustereihin eli -toimialaketjuihin on tuonut tulosta ja sillä linjalla on syytä edelleen jatkaa. Rajallisia voimavaroja ei pidä enempää hajauttaa. Pikeminkin saattaa olla, että alkavalla maakuntavaltuustokaudella niitä voidaan joutua jopa hieman keskittämään suurempiin ja vaikuttavimpiin hankkeisiin - etenkin, jos EU:n tuet vastoin toiveita ja odotuksia vähenisivät, huomauttaa Rossi.

Nuoriin on panostettava

- Maakunnan työllisyyskehitys on ollut useita vuosia myönteisessä vireessä ja vuosikymmenen vaihteessa ikävästi laskevat väestökäyrät ovat alkaneet tasaantua. Erityistä huomiota meidän on kuitenkin kiinnitettävä siihen, että saamme pidettyä omat nuoremme kotimaakunnassa koulutus- ja työelämässä. Samalla meidän on oltava houkutteleva elämisen tyyssija aktiivi-iässäkin oleville paluumuuttajille.

-Toivon, että alkavalla maakuntavaltuustokaudella saadaan Pohjois-Savossa aiempaa paremmin nuorten ääni kuuluville. Ikäihmiset ovat organisoineet nopeasti oman valtuuskuntansa antamaan näkemyksiä heitä koskevista asioista maakuntahallinnolle. Samanlaisen terhakoitumisen haluaisin tapahtuvan nuorissa, koska maakuntahallinnossakin voidaan vaikuttaa paljon nuorten tulevaisuuteen. Voisivatkohan maakunnan alle 30-vuotiaat nuoret kunnallisvaltuutetut olla tässä aloitteentekijöinä ja ydinryhmän muodostajina – tietysti mitä erilaisimmista järjestöistä muitakin aktiivisia nuoria mukaan saaden?

- Muutamia kymmeniä vuosia eteenpäin tulevaisuutta viitoittavissa maakuntasuunnitelmissa on varmasti nuorille tärkeitä ja mielenkiintoisia asioita – hehän ovat vaikkapa vuonna 2020 tai 2030 aktiivisessa iässä. Noiden vuosikymmenten perustaa on alettu jo nyt luoda sekä suunnittelutalolla että käytännössä erilaista infrastruktuuria, kuten liikenneväyliä, asuntoalueita, elinkeinoalueita ym. kaavoittamalla ja rakentamalla, muistuttaa Pohjois-Savon liiton maakuntahallituksen puheenjohtaja Markku Rossi.

Teksti ja kuvat: Ilpo Lommi

MAAKUNTAVALTUUSTOKAUSI PÄÄTTYI HUOLESTUNEISSA TUNNELMISSA

Pohjois-Savon liiton maakuntavaltuusto päätti syyskokouksessaan 15.11.2004 nelivuotisen valtuustokautensa mm. Pohjois-Savon maakuntasuunnitelman v. 2020 seurantaraportin kommentointeihin sekä maakunnan liiton ensi vuoden toimintasuunnitelman, talousarvion ja v. 2006-2007 taloussuunnitelman hyväksymiseen. Maakuntavaltuustossa kumpusi huoli maakunnan kehityksestä.

• Maakuntajohtaja **Antti Mykkäsen** mukaan nykytahdilla Pohjois-Savo on jämmässä jälkeen maakuntasuunnitelman tavoitteista. Seuraavalla maakuntavaltuustolla onkin haasteellinen tehtävä laatia uutta maakuntasuunnitelmaa ja sitä toteuttavaa maakuntaohjelmaa nykyisten kehityskäyrän parantamiseksi. Maakuntavaltuuston puheenjohtaja, kansanedustaja **Tuula Väättäinen** (sdp) nosti esille periferiapolitiikan eli maaseudun syrjäisten alueiden ja kuntien selviytymisen niin maakunnallisella kuin valtakunnallisellakin yhteisvastuulla. Hän peräsi tähän maakunnan liiton ponnakkaita toimenpiteitä. Tuula Väättäisen esityksestä periferiapolitiikka on saatu hallintovaliokunnan mietintöön. Valiokunnan mukaan maakunnan liitot voisivat vaikeuksissa olevien kuntien kanssa arvioida kokonaisvaltaisesti uusia toimintatapoja ja yhteistyömuotoja kuntien elinvoimaisuuden varmistamiseksi. Väättäisen mielestä Pohjois-Savon kuntataloustyöryhmä voisi kuntien kanssa valmistella laajamittaista mittaristoa ikään kuin hälyttimiksi selviytymisen rajalle joutuvista kunnista.

Miinuksia on plussia enemmän

Maakuntavaltuutettujen huolelle Pohjois-Savon kehityksestä ja tulevaisuuden näkymistä antoivat perusteita maakuntajohtaja Antti Mykkäsen katsauksen ohella maakuntasuunnitelma 2020:n seurantaraportti. Siitä ilmeni, että Pohjois-Savon taloudellinen kehitys on useillakin kriteereillä ollut suhteellisesti miinusmerkkistä koko maan keskiarvoon nähden. Huolta herättävät mm. epätydyttävä tuotannon arvonnäkökulman ja bkt:n kehitys sekä investointien määrä. Myös hyvinvoinnissa on lievää miinusta, samoin väestökehityksessä, vaikka siinä miinusmerkki on hieman pienentynyt vuosikymmenen taitteen synkimmis-

tä luvuista. Sairastavuudeltaan Pohjois-Savo on yhä heikoimpia alueita Suomessa eikä työllisyyskehityksellään voida kehua.

Toivoa paremmasta antaa väestön koulutustason paraneminen samoin kuin tutkimus- ja kehittämispanostusten suhteellinen koheneminen.

Myös maakunnan liikenne- ja tietoliikenneyhteyksiin on saatu kohennusta. Toiveikkuutta on meilläkin olevissa EU:n seuraavan rakennerahastokauden 2007-2013 aluekehitystukineuvotteluissa Itä-Suomen EU-tukitoimien säilymisestä lähes nykyisellään.

Kuntayhteistyössä on Antti Mykkäsen mukaan edelleen paljon tekemistä. Kuopion ja Ylä-Savon seuduilla se sujuu jo kohtuullisesti, mutta Koillis-Savossa yhteistyö näyttää tahmovan. Hänen mielestään suurin haaste alkavalle valtuustokaudelle onkin kuntarajat ylittävän yhteistyön vahvistaminen peruspalvelujen tuottamisessa. Mykkänen painotti infrastruktuurihankkeissa erityisesti raideliikenteen eli Savon radan kehittämistä.

Evästyksiä uuteen maakuntasuunnitelmatyöhön

Maakuntavaltuuston ryhmäpuheenvuoroissa **Esa Jääskeläinen** (kesk) vaati seuraavan maakuntasuunnitelman teossa painopisteiden asettamista tiukempaan tärkeysjärjestykseen, koska kaikkeen ei voimavaroja riitä. Hän epäili, että ICT- eli tietotekniikka- ja -liikenneteknologiasta ei tule jatkossakaan Pohjois-Savon elinkeinoelämän "veturia". Myös hyvinvointialalla näyttävät kasvun merkit melko vaatimattomilta etenkin yksityissektorilla. Ilahduttavasti kasvanutta korkeakoulu- ja yliopistotutkimuksen suoritteiden määrää on Jääskeläisen mielestä kyettävä paremmin

Pohjois-Savon liiton maakuntavaltuuston puheenjohtaja Tuula Väättäinen, maakuntajohtaja Antti Mykkänen ja maakuntahallituksen puheenjohtaja Markku Rossi.

hyödyntämään maakunnan kehittämisesä. Sosiaali- ja terveydenhuollossa on panostettava enemmän ongelmien ennalta ehkäisyyn ja korkeiden sairastavuuslukujen pienentämiseen.

Helena Vartiainen (sdp) piti tärkeänä rataverkon kunnostustöitä. Hän peräsi myös nuorten valtuuskunnan aktivoimista ja ammatillisen koulutuksen arvostuksen nostamista. Samoilla linjoilla oli vasemmistoliiiton kansanedustaja **Iivo Polvi**. Hän kehotti vakavasti torjumaan pulaa ammattitaitoisesta työvoimasta. Raideliikenteen kehittämispuheenvuoroistaan tunnettu vihreiden **Ari Paanala** otti nyt esiin myös kuntien välisen verkottumisen ja yhteistyön. Hänen mielestään on selvitettävä, missä asioissa käydään jatkossa ratkaiseva kilpailu alueiden ja niiden elinkeinotoimijoiden kesken. Uudessa maakuntasuunnitelmassa on näihin asioihin suunnattava keskitetymin kehittämisen voimavarat.

Niin ikään kokoomuksen **Ismo Vornanen** painotti jämäkämpää painopisteasettelua sekä Pohjois-Savon kansainvälistymistä. Kristillisdemokraattien **Marja-Terttu Lietola** tähdensi pohjoissavolaisen hyvinvointivajeen torjumista sairastavuudessa, työttömyydessä sekä väestökehityksessä. Hän peräsi maakunnan yrityksiltä yhteisvastuullisuutta hyvinvointitalloissa syrjäytymistä ja taantumaa vastaan.

Teksti ja kuva: Ilpo Lommi

KUNNALLISVAALEISTA MUUTOKSIA MAAKUNTAHALLITUKSEN PAIKKAJAKOON

Lokakuun kunnallisvaalien äänestysprosentti jäi Pohjois-Savossa alhaiseksi verrattuna muun maan myönteiseen kehitykseen. Poliittiset muutokset olivat melko vähäisiä keskustan säilyessä suurimpana puolueena. Kokoomukselle ja SDP:lle vaalit olivat Pohjois-Savossa menestys, kristillisdemokraateille ja vasemmistoliitolle kenties lievä pettymys.

Maakuntavaltuuston kokonaispaikkamäärä putoaa yhdellä 63:een. Tämä johtuu kahdesta kuntaliitoksesta vuoden 2005 alusta. Niiden tuloksena Vehmersalmen yksi valtuustopaikka poistuu Kuopion paikkaluvun pysyessä 14:ssä. Keskusta pysyy edelleen maakuntavaltuuston selvästi suurimpana ryhmänä 24 valtuutetullaan, vaikka puolue menettääkin yhden paikan. Toiseksi suurin ryhmä on SDP 14 paikallaan, missä on lisäystä yksi paikka. Kokoomus nousee maakuntavaltuuston kolmanneksi suurimmaksi ryhmäksi kymmenellä paikallaan, missä on myös lisäystä yksi paikka. Vasemmistoliitto saa uuteen maakuntavaltuustoon kahdeksan paikkaa, jossa on vähennystä yksi paikka. Kristillisdemokraatit ja vihreät saavat kumpikin uuteen valtuustoon kolme paikkaa, missä on kristillisdemokraateille yhden paikan menetys. Perussuomalaiset säilyttävät yhden paikan maakuntavaltuustossa.

Maakuntahallituksessa SDP:lle lisäpaikka

Maakuntahallituksessa SDP saa yhden paikan lisää vasemmistoliitolta. Maakuntahallituksen jäsenmäärä on 11, josta keskustalle tulee viisi, SDP:lle kolme, kokoomukselle kaksi ja vasemmistoliitolle yksi paikka.

Pohjois-Savon liiton työjaostossa keskustalla on viidestä paikasta kaksi ja SDP:llä, kokoomuksella sekä vasemmistoliitolla kullakin yksi. Maakunnan liiton nelijäsenisessä tarkastuslautakunnassa keskustalla on kaksi ja SDP:llä sekä kokoomuksella yksi paikka. Maakunnan yhteistyöryhmään kokoomus saa lisää yhden paikan keskustalta. Maakunnan yhteistyöryhmässä on ollut yhdeksän poliittisin perustein asetettua edustajaa. Paikat jakautuvat uudessa yhteistyöryhmässä siten, että keskusta saa

neljä, SDP ja kokoomus kumpikin kaksi sekä vasemmistoliitto yhden paikan.

Kunnallisvaalien merkittävä piirre oli sitoutumattomien valtuustoryhmien menestys monessa Pohjois-Savon kunnassa. Jos Pohjois-Savon maakuntavaltuuston koostuminen olisi laskettu suoraan osuiksi-

na äänistä ilman d'Hondt'in menetelmää, olisi paikkoja maakuntavaltuustoon saanut myös Yhtä köyttä -liike Kiuruvedeltä ja Vieremä 2000 -lista.

Kuopiolla vahvin edustus

Kuntatarkastelussa maakuntavaltuustoon sai eniten (14) paikkoja edelleen Kuopion kaupunki. Perussopimus rajaa Kuopion edustuksen tähän määrään.

Puolueiden yhteinen äänimäärä kunnallisvaaleissa oli Pohjois-Savossa 110 040 ääntä. Kaikki em. kokoonpanot on laskettu siitä d'Hondtin menetelmällä eli samaan tapaan kuin kuntakohtaisissa vaalituloksissa. Pohjois-Savon liiton perussopimuksen mukaisesti kunta saa maakuntavaltuustoon yhden jäsenen edustuksen alkavaa 4 000 asukasta kohti, enintään kuitenkin viidenneksen rajoittamattomasta jäsenmäärästä.

Jarmo Muinikka
hallintopäällikkö

Pohjois-Savon kuntien valtuutetut valtuustokaudella 2001–2004 ja 2005–2008 sekä Pohjois-Savon liiton maakuntavaltuutetut 2005 ja väestö 2004

	Valtuutetut 2001	Valtuutetut 2005	Maakunta- valtuutetut 2005	Väestö 2004
Iisalmi	43	43	6	22599
Juankoski	27	27	2	5687
Kaavi	21	21	1	3665
Kangaslampi *)			- (-1)	1603
Karttula	21	21	1	3488
Keitele	21	21	1	2828
Kiuruvesi	35	35	3	9978
Kuopio	59	59	14	87978
Lapinlahti	27	27	2	7581
Leppävirta	35	35	3	11032
Maaninka	21	21	1	3789
Nilsia	27	27	2	6613
Pielavesi	27	27	2	5580
Rautalampi	21	21	1	3735
Rautavaara	21	21	1	2153
Siihtinjärvi	43	43	6	20195
Sonkajarvi	27	27	2	5029
Suonenjoki	35	27	2	7830
Tervo	21	17	1	1915
Tuusniemi	21	21	1	3060
Varkaus	43	43	7	22772
Varpaisjärvi	21	21	1	3130
Vehmersalmi *)			- (-1)	2055
Vesanto	21	21	1	2691
Vieremä	27	27	2	4172
YHTEENSÄ		653	63	251158

*) Kuntaliitokset 1.1.2005

MAAKUNTASUUNNITELMA, UUSI EU-OHJELMAKAUSI JA MAAKUNTAKAAVA TYÖLLISTÄVÄT LIITTOA

Pohjois-Savon liiton vuoden 2005 toiminnan keskeiset painopistealueet ovat maakuntasuunnitelma 2030:n päivitys, valmistautuminen uuteen EU:n rakennerahasto- ja ohjelmakauteen sekä Kuopion seudun maakuntakaavan ehdotuksen valmistelu. Työkaluina maakunnan kehittämisessä ovat maakunnan alueloudan vahvistaminen, työllisyyden parantaminen ja elinkeinorakenteen monipuolistaminen.

Pohjois-Savon maakuntasuunnitelma 2030 valmisteilla

Pohjois-Savon maakuntasuunnitelma linjaa maakunnan tulevaa kehitystä. Sen tulee olla maakuntavaltuuston käsittelyssä ja hyväksynnässä marraskuun kokouksessa 2005. Valmistelun aikataulua on tuntuvasti aikaistettu. Maakuntasuunnitelmaa varten on koottu tausta-aineistoa, tehty toimintaympäristön analyysi ja käyty neuvottelut yhteistyökumppaneiden ja sidosryhmien kanssa. Maakuntasuunnitelma ohjaa liiton aluekehitystoimenpiteitä ja maakuntakaavoitusta sekä sitoo muitakin aluekehitysviranomaisia yhteisiin kehittämistavoitteisiin.

Maakuntavaltuusto kävi kokouksessaan 15.11.2004 varsin laajan evästyskeskustelun valmistelun pohjaksi. Maakuntasuunnitelman on valtuuston evästysen mukaisesti oltava konkreettinen työkalu kehittämistyölle. Tämä edellyttää tavoitteiden priorisointia ja realistista toimintaympäristön arviointia. Maakunnan keskeiset kehittämistavoitteet liittyvät elinkeinojen

ja yrittäjyyden edistämiseen, työllisyyden parantamiseen sekä keskeisten liikenneinfrahankkeiden ja kuntayhteistyön edistämiseen.

Tavoite 1 -ohjelma kallistumassa loppuilleen

Vuosi 2005 on tavoite 1 –ohjelman viimeistä edellinen ja siksi sen toteutuksessa kiinnitetään huomiota ohjelman tavoitteiden toteutumiseen. Loput määrärahat on käytettävä mahdollisimman tehokkaasti yhteistyössä muun aluehallinnon kanssa. Uuden rakennerahastokauden 2007 – 2013 valmistelu käynnistyy v. 2005 maakuntaohjelmalyöntein yhteydessä. Sitä jatetaan Itä-Suomen maakuntien ja keskeisten toimijoiden yhteistyönä. Käsitteenä on, että seuraavallakin ohjelmakaudella maakunnan EU-tukitaso on yli 100 euroa/v/ asukas, kun se nykyisellään on noin 130-140 euroa.

EU-vaikuttaminen ja isot infra-hankkeet tärkeää edunajamista

Pohjois-Savon liiton edunajamisen keskeinen tavoite vuonna 2005 on vaikuttaa Euroopan Unionissa, erityisesti seuraavan rakennerahastokauden 2007–2013 ohjelmarakenteeseen sekä Pohjois-Savon ja Itä-Suomen edun turvaamiseen. Edunajamisen kohdentuu osaamisen vahvistamiseen mm. Kuopion tiedelaakson, Kuopion yliopiston ja Pohjois-Savon ammattikorkeakoulun sekä maakunnan yhteyksien tiivistämisen kautta.

Liikenneväyliin valtion tulo- ja menoarviossa osoitettu rahoitus on supistunut vuosittain, minkä vuoksi maakunnan liitto haluaa edistää Savonradan perusparantamista ja liikennöinnin nopeuttamista Helsingistä Kuopioon Kajaanin kautta Ouluun saakka. Erittäin tärkeitä kohteita ovat myös valtateiden 5,9 ja 17 parantaminen, Kallansiltojen korotus ja perustienpidon rahoituksen turvaaminen. Kantatiet 88 (Ouluntie) ja 77 (Sininen tie) pyritään

muuttamaan valtateiksi. Ilmaliikenteessä Kuopion lentoterminaalien ja Varkauden lentoaseman kehittäminen ovat keskeiset tavoitteet. Koko maakunnan kattava tietoverkko toteutuu suunnitellusti. Seuraavassa kehittämisvaiheessa keskitytään sisällön tuotantoon ja kuntien yhteisen tietohallinnon koordinoointiin.

Kuopion seudun maakuntakaava lähtee loppusuoralle

Alueiden käytössä on toiminnallinen painopiste Kuopion seudun maakuntakaavaehdotuksen valmistelussa sekä valtatie 5:n Oravikoski-Vehmasmäki -välin muutosmaakuntakaava laatimisessa. Muutosmaakuntakaava tähtää valtatieparantamiseen em. tielosalla. Kuopion seudun maakuntakaavaluonnos asetetaan v. 2005 yleisön nähtäville. Palautteen perusteella jatketaan ehdotuksen valmistelua. Muutosmaakuntakaavan Tavoitteet ja lähtökohdat –raportti tulee nähtäville vuoden alussa samanaikaisesti YVA-ohjelman kanssa.

Maltillinen talousarvion kasvu

Pohjois-Savon liiton talousarvion 2005 menojen kasvu on +3,7 %. Varsinaisen toiminnan menot ovat yhteensä 2 323 711 euroa, jossa muutosta edellisestä vuodesta on +5,7 %. Liiton projekteihin on varattu 600 000 ja kehittämisrahastosta rahoitettaviin hankkeisiin 544 000 euroa. Yhteensä talousarvion loppusumma v. 2005 on 3 467 520 euroa. Varsinaisten menojen lisäksi vaikuttavat palkkamenojen sekä palvelujen, esimerkiksi kaavoituksen edellyttämien asiantuntijapalvelujen, tarvikkeiden ja tavaroiden ostojen kasvu.

Kuntien maksuosuuksien kasvu varsinaiseen toimintaan ja kehittämisrahastoon on yhteensä +3,9 %. Kuntien vuoden 2005 maksuosuudesta 15 000 euroa käytetään vuokratasausrahaston kompensointiin, jolla rahasto saadaan riittämään vuoteen 2012 saakka.

Jarmo Muiniekkahallintopäällikkö

Kuopion lentoterminaalilla on yksi ilmaliikenteen kehittämiskohde.

POHJOIS-SAVON TIETOYHTEISKUNTA -STRATEGIA VALMISTUI JOULUKSI

Syksyn mittaan projektina valmisteltu Pohjois-Savon tietoyhteiskuntastrategia valmistui joulukuussa hieman ennen joulunpyhiä pidettyyn maakuntahallituksen kokoukseen. Strategiassa on tuotu esiin kolmenlaista näkökulmaa. Ensimmäisenä on ns. tietoyhteiskunnan laaja viitekehys, kuvaus ja siinä toimiminen. Toisena on asioiden järjestäminen tätä viitekehystä, omaa alueellista osaamis pintaa ja voimavaroja vasten. On lähdetty katsomaan, mitä me olemme ja ennen kaikkea etsimään vastausta, mitä meidän tulee tehdä. Kolmantena on nostettu asioita, missä pohjoissavolaisten on parannettava osaamistaan tai mihin on erityisesti panostettava.

• Pohjois-Savon tietoyhteiskuntastrategian näkökulma on moniulotteinen. Samalla kun on yritetty löytää asioiden tarkastelukulmista monimuotoisuutta, on myös peilattu niitä tietoyhteiskunnan tarjoamiin mahdollisuuksiin. Tietoyhteiskunnassa tietovirrat asettuvat nykyistä suurempaan rooliin ja niiden hallinta, jatkojalostus sekä hyväksikäyttö ovat ensiarvoisen tärkeitä kaikessa toiminnassa. Se mahdollistaa uusia toimintatapoja, ovatpa ne yksittäisten kansalaisten, yritysten, julkishallinnon tai minkä muun kommunikoivan yhteisön toimintaympäristössä tahansa.

Uusia näkökulmia delfoi-kyselyllä

Tietoyhteiskunnan laajemmat määritelmät ja pohdinnat on jätetty strategiasta vähemmälle. Niihin perehtymiseen löytyy tarpeeksi muuta lähdeaineistoa ja kirjallisuutta. Strategiavalmistelun alkuvaiheessa kesä-syyskuussa toteutettiin Delfoi-kysely, johon kuka tahansa pohjoissavolainen on voinut vastata. Kyselyn ideana oli löytää uusia asioita, viitekehyksiä, tarkastelukulmia ja monimuotoisuutta vastauksiin. Näin tavoitettiin sellaisiakin henkilöitä, jotka eivät yleensä ole minkään strategian teossa mukana. Heiltä saatiin hyviä, osin teoreettisia mutta myös käytännönläheisiä näkökulmia aiheeseen. Delfoi-kysely oli samalla tietoyhteiskunnan yksi esimerkki, jonka uudet kommunikointivälineet mahdollistavat. Kiitänkin kaikkia kyselyyn vastaajia. Myös projektin ohjausryhmän työskentely on ollut hedelmällistä niin koko-

Projektipäällikkö Ari Paanala (vas) ja ohjausryhmän puheenjohtaja Jyrki Katainen.

naisuuden kuin eräiden yksityiskohtienkin selkiyttämässä.

Tietoyhteiskunnassa on kyse muutoksesta. Sanana se on kaksiosainen: tieto ja yhteiskunta. Välttämättä se ei ole muutoksena sen erikoisempi kuin maatalous- tai teollisuusyhteiskunnan synty ja uudistuminen. Niissä kuvataan aivan samalla tavalla muutoksen tai ilmiön olemus ja missä se tapahtuu - tässä tapauksessa siis tietoyhteiskunnassa. Ainoana erona on, että muutos tapahtuu tässä ja nyt.

Suuri joukko toimenpide-ehdotuksia

Jossain vaiheessa strategian käytännön toteuttajilta kysytään, mitä he ottaisivat mukaan tietoyhteiskunnan "autiolla saarelle". Vastaus löytynee Pohjois-Savon tietoyhteiskuntastrategiasta. Siihen sisältyy 11 strategiaa konkreettisesti toimenpidekokonaisuutta ja niissä yhteensä lähes puolensataa toimenpide-esitystä.

Strategian mukaisia toimenpiteitä ovat

- julkishallinnon tietoyhteiskuntavalmiuk- sien edistäminen, tietohallinnon kehittäminen sekä tietoyhteiskunnan toimintatapojen jalkauttaminen julkishallintoon,

- tiedonvälityksen esteettömyyden ja saatavuuden edistäminen,
- verkostoitumisen osaamisen ja verkostoitumisen mallien kehittäminen julkishallinnon, oppilaitosten ja yritysten välillä sekä tietoyhteiskuntakeskustelufoorumien mahdollistaminen,
- tietoyhteiskuntaosaamiseen verkostoituminen eri toimijoiden kanssa, myös muille alueille suuntautuen,
- verkko-opetuksen kehittäminen,
- erilaisten palvelujen tuominen tietoverkkoihin,
- hyvien käytäntöjen levittäminen sekä julkishallinnossa että yksittäisten kansalaisten ja yritysten tasolla,
- monipuolisten tietoyhteiskuntavalmiuk- sien opettaminen kansalaisille, julkishallinnolle ja pienyrityksille,
- tietoyhteiskuntakehityksen seuraaminen, koordinointi ja edistäminen maakuntaliitossa,
- tietoyhteiskuntaan liittyvän infrastruktuurin kehittäminen,
- paikkatiedon ja siihen liittyvien palvelujen käyttöönoton edistäminen.

Ari Paanala
projektipäällikkö

TAVOITE 1 -OHJELMA TOTEUTUSAIKATAULUSSAAN

EU:n tavoite 1 -ohjelman Itä-Suomen seurantakomitea käsitteli marraskuun 2004 kokouksessaan tavoite 1 -ohjelman toteutumista Itä- ja Pohjois-Suomessa. Kumminkin ohjelmat ovat toteutuneet edelleen suunnitellusti, kuten ilmeni myös viime vuonna ohjelmakauden puolivälisarvioinnissa. Käytettävissä oleva EU-rahoitus on jo valtaosin sidottu hankkeisiin. Tämän vuoden puoliväliin mennessä on lähes 40 % ohjelmien julkisista varoista maksettu hanketahoille. Maksatuksia voidaan tehdä v. 2008 puoliväliin asti, vaikka itse ohjelmakausi päättyykin v. 2006 lopussa.

Mm. Savonradan kehittämiseen siirretään Päijänne-Saimaa-kanavan rakentamisrahoja.

• Tavoite 1 -ohjelma on synnyttänyt Itä-Suomessa v. 2000 alusta viime kesäkuun loppuun mennessä yhteensä noin 16 000 uutta työpaikkaa ja vajaat 4 000 uutta yritystä. Tulokset merkitsevät ohjelmavoitoiden toteutumista uusien työpaikkojen osalta 60- ja uusien yritysten osalta yli 90-prosenttisesti seitsenvuotisen rakennerahastokauden kokonaistavoitteisiin nähden. Eniten työpaikkoja on syntynyt yritystoiminnan ja yritysten toimintaedellytysten kehittämiseen suunnatuilla EU-tuilla. Itä-Suomen yritysrahoituksesta yli puolet on suuntautunut metsä- ja elintarviketehtäjä- ja niihin liittyvän metalliteollisuuden vahvistamiseen.

Pohjois-Savossa edetty myös hyvin

Pohjois-Savossa tavoite 1 -ohjelman rahoituskehiksestä oli viime kesäkuun loppuun mennessä sidottu 66 % eli 141,3 milj. euroa. Ohjelman toteutus on edennyt tänä vuonna Pohjois-Savossa edellisvuosien tapaan ja eniten siinä on painottunut osaaminen sekä koulutus. Yritys- ja investointituet ovat painottuneet etenkin metallituote-, konepaja- sekä puunjalostusteollisuuteen. Myös Kuopion yliopiston tekniseen opetukseen liittyvien koulutus- ja kehittämishankkeiden käynnistyminen sekä luonnontieteelliseen opetukseen liittyvät investoinnit ovat olleet merkittäviä.

Maakunnan ammattikorkeakoulut sekä koulutuskuntayhtymät ja seudulliset kehittämisyhtiöt ovat käynnistäneet runsaasti koulutus- ja kehittämishankkeita Euroopan Sosiaalirahaston tuilla. Niistä

merkittäviä ovat mm. Hit-Savonia -hitsausautomaation kehittämishanke, Turvallisuustekniikkahanke ja Pakat- eli kauppa- ja palvelualan koulutushanke. Maaseudun kehittämishankkeista merkittävin on ylimatekunnallinen, lihantuotantoketjujen toimintamallien kehittämiseen tähtäävä Tukeva kumppanuus -hanke.

Pohjois-Savon TE-keskuksen hankerahoitus on tänä vuonna kohdistunut osaamisen vahvistamiseen ja työvoiman ammatillisten valmiuksien parantamiseen. Merkittävin hanke sisällöllisesti on ollut Savon aikuis- ja ammattiopiston hallinnoima Maahanmuuttajan työpöytä -hanke. Koulutusvolyymiltaan suurin työvoimaosaston rahoittama ESR-hanke on Pohjois-Savon metallirytysten yhteistyön ja kilpailukykyyn kehittämishanke PYYKKI. Useiden maakuntien yhteishankkeita on käynnistetty vuoden ensimmäisellä puoliskolla viitisentoista.

Itä-Suomen tavoite 1 -ohjelman rahoituskehitys vuosille 2000-2006 on yhteensä 2 656 milj. euroa, mistä EU:n sekä valtion ja kuntien julkisen rahoituksen osuus on yhteensä 1 308 ja yritysten sekä muiden yksityisten hanketoimijoiden 1 348 miljoonaa euroa. Ohjelman tarkoituksena on vahvistaa alueen osaamisrakenteita, kilpailukykyä, rakennetun ympäristön infrastruktuuria, sosiaalista pääomaa ja omaehtoisia vaikuttamismahdollisuuksia. Viime kesäkuun loppuun mennessä ohjelmasta on rahoitettu Itä-Suomessa yhteensä 9 391 hanketta.

Kanavarahoja muihin kohteisiin

Seurantakomitea hyväksyi marraskuun kokouksessaan Pohjois-Savon liiton esityksen ohjelmamuutoksesta v. 2006 EUTukien määrärahaehykseen. Muutoksessa siirrytään Päijänne-Saimaa -kanavan rakentamiseen ja suunnitteluun varatuista 14,3 milj. eurosta 4 miljoonaa yritystoiminnan ja yritysten toimintaympäristön kehittämiseen. Pohjois-Savon maakunnan yhteistyöryhmä oli yksimielisesti samalla kannalla. Asia menee vielä EU:n komission vahvistettavaksi. Pohjois-Savon liiton maakuntahallitus päätti varata kanavarahoista yhteensä 7 milj. euroa Suomenjoki-Kuopio -rataosan täsmäinvestointeihin Savonradan nopeustason nostamiseksi. Pohjois-Savon maakunnan yhteistyöryhmä haluaa varata kanavarahoista teollisia yrityksiä palvelevan soveltavan teknisen tutkimuksen, tuotekehityksen ja niiden innovaatorakenteen kehittämistä varten 2 milj. euroa. Ympäristöhankkeisiin yhteistyöryhmä on varaamassa 0,5 milj. euroa.

Lisäksi yhteistyöryhmä on varaamassa edelleen 0,8 milj. euroa kanavan suunnitteluun. Pohjois-Savon liiton on kuitenkin 28.2.2005 mennessä varmistettava, onko kanavan rakentamisen käynnistyminen mahdollista ja onko siihen saatavissa julkista vastinrahaa. Ellei kanavan suunnittelua katsota aiheelliseksi käynnistää, kohdennetaan siihen varatut rahat uudelleen yhteistyöryhmän kokouksessa 7.3.2005.

Teksti ja kuva: Ilpo Lommi

EU-TUKIHAKEMUSTEN MÄÄRÄ KASVOI

EU:n tavoite 1 –ohjelman syyskuun lopussa päättyneen vuoden 2004 kolmas tukihakukierros tuotti hieman kahta aikaisempaa paremman määrällisen tuloksen. Itä-Suomen lääninhallitukselle, Pohjois-Savon liitolle, Pohjois-Savon TE-keskukselle ja Pohjois-Savon ympäristökeskukselle jätettiin 30.9. mennessä yhteensä 54 EU-tukihakemusta. Niiden kokonaiskustannusten ilmoitettu yhteismäärä on noin 30 milj. euroa eli suunnilleen edellisten kierrosten tasoa.

- Hankevalmistelijaryhmän mukaan hankkeet ovat kohtuullisen laadukkaita ja rahoitustarpeen osalta edellisten kierrosten tasoa. Hankkeet ovat kohteiltaan varsin monipuolisia, ja ne painottuvat tasapuolisesti Pohjois-Savon eri seuduille.

Eniten rahoitushakemuksia tuli **Pohjois-Savon liittoon**, 20 kpl. Niiden kokonaiskustannusten yhteismäärä on noin 9 milj. euroa. EU-koordinaattori **Totti Kumlanderin** mukaan nyt palattiin edellisvuosien hyvälle tasolle. -Edellisistä tukihakukierroksista poiketen arkielämän rakenteiden kehittäminen –toimenpidekokonaisuuteen tuli runsaasti tukihakemuksia. Hakemuksissa painottuivat hieman metalli- ja hyvinvointitoimialojen hankkeet. Positiivista oli useiden uusien hanketoimijoiden ilmaantuminen. Kumlander rohkaisee virittämään uusia EU-hankkeita myös seuraavalle tukihakukierrokselle, sillä myöntövaltuuksia on jäljellä vielä nykyisellä rakennerahastokaudella.

Itä-Suomen lääninhallituksen sivistysosastolle tuli 17 uutta EU-tukihakemusta, joiden kokonaiskustannukset ovat noin 6 milj. euroa. EU-koordinaattori **Juha Minkkinen** pitää ”satoa” hyvänä ja hieman tavanomaista runsaampana. Hakemuksia tuli erityisen paljon Savonia ammattikorkeakoululta ja maakunnan amatillisilta oppilaitoksilta, jotka ovat olleet varsin aktiivisia aiemminkin hakukierroksilla. Seudullisesti Sisä-Savosta ja varsinkin Suonenjoelta tuli tukihakemuksia normaalia enemmän. Muutamaa Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR) hanketta lukuun ottamatta rahoitushakemukset painottuvat Euroopan sosiaalirahaston hankkeisiin (ESR).

Pohjois-Savon ympäristökeskukseen saapui kuusi EU-tukihakemusta, mikä vastaa

YVA-koordinaattori **Tuomo Eskelisen** mukaan pidemmän ajan keskiarvoa. Hankkeiden kokonaiskustannukset ovat yhteensä 3,7 milj. euroa. -Mittavin on Lapinlahden kunnan hanke uudentyypisen, termiseen kuivatukseen perustuvan jätevesilietteen puhdistusmenetelmän käyttöönotosta. Tukihakemuksissa on järvenkunnostushanke, muutama rakennetun kulttuuriympäristön kunnostushanke sekä teollisuusympäristön parantamishanke. Sellaisia ei v. 2000 käynnistyneessä tavoite 1 –ohjelmassa ole Pohjois-Savossa liiemmästi ollut.

Pohjois-Savon TE-keskuksen työvoimaosastolle ei edellisellä tukihakukierroksella tullut yhtään EU-tukihakemusta, mutta nyt niitä saapui kolme kokonaiskustannuksiltaan 8,2 milj. euron edestä. ESR-koordinaattori **Jaakko Nuotion** mukaan joukossa on yksi mittava, noin 7 milj. euron jatkohanke Varkauden kaupungilta. -Hankkeen tavoitteena on koulutuksella ja yksilöllisellä ohjauksella edistää pitkään työttömänä olleiden henkilöiden työllistymistä ja vakiinnuttaa toimintatavat osaksi Varkauden seudun työllisyyden kohentamista. Työllisyyden edistämiseen ja työmarkkinoiden tasa-arvoistamiseen liittyviä ESR-tukirahoja ei ole enää kovin runsaasti käytettävissä loppuohjelmakaudella. Sen sijaan kannattaa edelleen jättää hyviä työvoiman ja yrittäjien ammatillista osaamista kehittäviä hankehakemuksia.

Pohjois-Savon TE-keskuksen maaseutu-osaston kehittämisspäälikkö **Pekka Kärkäinen** pitää tukihakukierroksen tulosta hyvänä. Osastolle jätettiin kahdeksan EU-tukihakemusta, joiden kokonaiskustannusten yhteisarvo on noin 2,4 milj. euroa. -Hakemusten määrä ja hankekoko ovat keskimääräistä suurempia ja tuen tarve kasvoi tämän vuoden aiemmista kierroksista. Muutoinkin Pohjois-Savon maaseudun hanketoiminta näyttäisi piristyvän. Tukihakemusten kirjo on laaja perusmaatalouden kehittämisestä maaseudun infraan ja kylätoiminnan kehittämiseen. Ensiarvi-

on mukaan rahoitusta tarvitsevat hankkeet ovat laadukkaita ja olemme valmiita nopeaan päätöksentekoon. Ohjelmakauden lopulla on myöntövaltuutta sen verran reilusti jäljellä, että hyviä maaseudun kehittämishankkeita ja yritystukihakemuksia kannattaa lähettää meille. Kalatalouden kehittämishankkeissa tilanne on heikompi, koska siihen varattu EU-tukikiintiö on lisättyäkin käytetty lähes kokonaan, toteaa Kärkäinen.

Palveluneuvoja **Tuula Parkkonen-Suhonen** kertoo, että **TE-keskuksen yritysosastolle** voidaan EU-tukihakemuksia jättää jatkuvasti ilman erityisiä hakuaikoja. Sinne oli syyskuun loppuun mennessä jätetty 198 hakemusta, mikä on suunnilleen sama määrä kuin koko viime vuonna yhteensä ja 64 enemmän kuin vuosi sitten samana ajanjaksona. Pulmana on myönnettävissä olevien tukivarojen niukkuus, koska ne alittavat selvästi toteutuskelpoisten ja hyvien hankkeiden rahoitustarpeen. Päijänne-Saimaa kanavan rakentamiseen varatuista määrärahoista siirtynee yritystukiin 4 milj. euroa, mutta varat tulevat käyttöön vasta ohjelmakauden loppupuolella vuonna 2006.

Kolme tukihakukierrosta v. 2005

Seuraava EU:n tukihakukierros päättyy **31. tammikuuta 2005**. Kaksi sitä seuraavaa hakukierrosta päättyvät **toukokuun ja syyskuun lopussa 2005**. Mm. yritysten kehittämis- ja investointitukia, Finnvera Oyj:n korkotukea, maaseudun yritystoiminnan kehittämistukia, kalatalouden kehittämisrahoitusta sekä TEKES:in tutkimus- ja tuotekehitysrahoitusta voidaan anoa maakunnan EU-rahoittajilta jatkuvasti ilman määräaikoja.

Hankehakemukset pyritään käsittelemään noin kolmessa kuukaudessa niiden jättämisestä tai hakukierroksen päättymisestä. Kustannuksiltaan suuret maakunnalliset ja ylimatekunnalliset hankkeet tai muuten aluekehitykselle merkittävät hankkeet menevät maakunnan yhteistyöryhmän puoltokäsittelyyn.

Teksti: Ilpo Lommi

EU-HANKEPÄIVÄ POIKI KONKREETTISIA KEHITTÄMISKOHTEITA

Ylitarkastaja Anu Nousiainen sisäasiainministeriöstä ja kehittämisjohtaja Henrik Rissanen Pohjois-Savon liitosta.

Tavoite 1 –ohjelman Pohjois-Savon viestintäryhmän 18.-19. marraskuuta 2004 Leppävirran Vesileppiksessä järjestämä Itä-Suomen EU-hankepäivä kokosi yli 150 EU-hanketahoa neljästä itämaakunnasta, pääosaltaan kuitenkin Pohjois-Savosta. Tilaisuuden aiheina olivat kuluneen rakennerahastokauden saavutukset, seuraavan ohjelmakauden 2007-2013 näkymät sekä neuvottelutilanteet itäsuomalaisesta näkökulmasta, v. 2006 päättyvän ohjelmakauden lopettaminen sekä EU:n erillisohjelmat. Lisäksi viiden teemaseminaarien teemoina olivat Osaaminen yrityksen menestystekijänä, Monimuotoinen maaseutu, Tietoyhteiskunnan mahdollisuudet ja haasteet, Hyvinvointi – alueen kilpailukyvyyn kivijalkana sekä Hyvä ympäristö – kokemuksia ja visioita.

- Seminaareissa löydettiin varsin yhteinäisesti samantapaisia hanketoiminnan ja -rahoituksen pullonkauloja sekä hyviä käytäntöjä. Erittäin tärkeänä pidettiin riittävää ja selkokielistä tiedotusta toimintatavoista ja rahoitusmahdollisuuksista. EU-tuella toteuttavista koulutushankkeista on saatava paremmin tietoa mm. yrityksiin, joissa usein tieto- ja aikapula jarruttaa osallistumista. Muutoinkin pienyritysten tarpeista saisi rahoittajilla olla parempi käsitys. Yrit-

täjäjärjestöjen merkitys korostuu tiedon ja hyvien käytäntöjen levittäjänä.

Maaseutuhankkeissa kaivataan lisää yhteistyötä ja verkottumista hankkeiden välillä sekä laajakatseisempaa ajattelua. Pulmaksi on koettu myös rahoituksen viive toimintaan nähden, yleiskulujen kirjaamiskäytännöt sekä hankerahoituksen riippuminen kuntien vastinrahasta. Viestinnän tehostamisessa asetetaan toiveita maaseudullekin Pohjois-Savossa parhaillaan leviävistä laajakaistayhteyksistä.

Tietoyhteiskunnan etenemisessä nähdään laajemminkin mahdollisuuksia EU-hanketoiminnan tehostamiseksi. Siinä on kuitenkin pystyttävä lisäämään kumppanuutta julkisen ja yksityisen sektorin kesken. Myös tukien maksatuksissa kaivataan yhdenmukaisempia käytäntöjä. Merkittävää tietoyhteiskunnassa on mm. verkko-opetuksen ja palveluiden kehittäminen niiden käyttäjien ehdoilla ja näkökulmasta.

Hyvinvointihankkeissa kaivataan suurempia kokonaisuuksia ja muutoinkin selkeämpää hankkeistusta. Hankkeiden välisen tiedonpuutteen torjunnassa on paljon tehtävää. Myös yrittäjien ja hanketoimijoiden arvomaailmassa, yhteistyössä sekä vuoropuhelussa on yhtenäistämisen ja

parantamisen varaa. Hankkeiden niputtaminen ja verkottaminen nähdään tiedonpuutteen poistamisen ohella keskeisenä tavoitteena.

Ympäristöhankkeissa haasteina ovat mm. yritysten ja kuntien mukaan saaminen, hankkeiden välinen kilpailu sekä liikesalaisuuskysymykset. Ympäristöhankkeissa on syntynyt hyviä käytäntöjä, joita kannattaa levittää yli kunta- ja maakuntarajojen.

Erillisohjelmia ei kannata unohtaa

EU:n erillisohjelmista ja rahoitusmahdollisuuksista kertonut **Harri Lappalainen** Hanketaito Oy:stä huomautti, etteivät kansainväliset erillisohjelmat ole niin byrokraattisia kuin melko yleisesti luullaan. -Kansainvälinen verkottuminen tuo monesti uusia näköaloja ja yhteyksiä kehittämistoimintaan. Huomattavia EU:n aluekehitystukia kanavoivien erillisohjelmien rahoituksen hakuprosessi on erilainen kuin EU:n rakennerahasto-ohjelmissa. Erona on mm. että kansainväliset asiantuntijat arvioivat hankkeita ja tukihakemuksia. Erityistä huomiota onkin kiinnitettävä hakemuksen muotoseikkoihin, joissa olevat virheet tai puutteet voivat helposti aiheuttaa hylkäämispäätöksen vaikka itse hanke olisi-kin miten oivallinen tahansa.

Esimerkkeinä EU:n erillisohjelmista Harri Lappalainen mainitsi Tutkimuksen ja kehityksen VI puiteohjelman, Kulttuuriohjelmat, Koulutusohjelmat, Ympäristöohjelmat sekä yhteistyön EU:n ulkopuolisten alueiden kanssa. Useita näistä ohjelmista voivat pienetkin yritykset hyödyntää esimerkiksi koulutus- ja tutkimusorganisaatioiden tai muiden kumppanien kanssa. Luonteenomaista erillisohjelmille on, että niissä on toimijoita vähintään kolmesta EU-maasta.

Maksatushakemukset viimeistään v. 2007 rahoittajille

Sisäasiainministeriön ylitarkastaja **Tiina Ranta-Lassila** kertoi ohjeista ohjelmakauden päättämiseksi. EU-tukia myöntävät rahoittajat tekevät hänen mukaansa viimeiset EU-tukipäätökset v. 2006 loppuun mennessä. Hankkeet päättyvät viimeistään

v. 2007 lopussa ja tukien maksatukset ta-
pahtuvat viimeistään 30.6.2008 mennen-
sä. Maksatushakemukset on kuitenkin
syytä jättää jo v. 2007 puolella. Huomiota
kannattaa kiinnittää myös tositteiden riit-
tävän pitkäaikaiseen säilyttämiseen.

Itä-Suomi on kunnostautunut

Sisäasiainministeriön ylitarkastaja **Anu Nousiainen** mukaan Itä-Suomessa on on-
nistuttu hyvin. Selkeää parantamisen varaa
on kuitenkin mm. naistyöpaikkojen sekä
naisten perustamien yritysten määrässä ja
osittain myös säilytettävissä työpaikoissa.
Muilla mittareilla on alkuperäiset tavoit-
teet ylitetty ja tavoitetasojen tarkistaminen
ylöspäin on hyväksyttävänä EU:n komis-
siossa.

Myös EU-tukien myöntäminen on edennyt
Anu Nousiainen mukaan hyvin Itä-Suo-
messa. Ohjelmakauden yhteensä noin 1,3
miljardin julkisesta rahoituksesta eli EU:n
tuista ja niiden kansallisista vastinrahoista
on myönnetty tähän syksyyn mennessä 63
%. Pohjois-Savossa luku on jo 67 %.

Tuet ovat hyvin painottuneet vaikuttaviin
kohteisiin. Niiden myötävaikutuksella on
syntynyt Itä-Suomeen bruttona 16 000
uutta työpaikkaa ja 4 000 uutta yritystä.
27 000 työpaikkaa on säilytetty EU-tuil-
la. Euroopan Sosiaalirahaston rahoittamis-
sa toimenpiteissä on ollut noin 100 000
henkilöä eli lähes joka seitsemäs itäsuo-
malainen.

Yhteishankkeita saatava lisää

Pohjois-Savon liiton kehittämisjohtaja
Henrik Rissanen oli huolissaan maakun-
tarajat ylittävien yhteishankkeiden vähäi-
syydestä. Vuoden 2000 alusta viime ke-
sään mennessä oli kahden tai useamman
maakunnan toimijoiden yhteishankkeita
kuitenkin vain noin 40 ja ainoastaan 12
koskee kaikkia neljää itämaakuntaa.

Henrik Rissanen mukaan tämän ohjelma-
kauden lopulle ja etenkin seuraavalle oh-
jelmakaudelle 2007-2013 tulee hanketoi-
mijoille paineita keskinäisen yhteistyön
lisäämiseksi. Samalla hankkeiden koon ja
niiden vaikutusten toivotaan kasvavan.

Vaikuttavuuseroja alueiden kesken

Henrik Rissanen muistutti, että tavoite 1
-ohjelmalla Itä-Suomeen v. 2000-2006
kanavoituva julkinen rahoitus muodostaa
vuositasolla 1,4 % alueen bruttokansan-
tuotteesta. Maakuntien sisällä on selviäkkin
eroja rakennerahasto-ohjelman toteutumise-
ssä niin alueellisesti kuin toimialaket-
juittainkin. Esimerkiksi Sisä-Savo ja Ylä-
Savo ovat onnistuneet hanketoimintansa
vaikuttavuudessa paremmin kuin melko
tasaisesti menestyneet Kuopion seutu,
Koillis-Savo ja Varkauden seutu.

Henrik Rissanen totesi, että läheskään
kaikki nykyisen ohjelmakauden hankkeet
eivät voi jatkua seuraavalla ohjelmakau-
della ainakaan samanlaisina. Osaamisen,
kilpailukyvyyn ja työvoiman ammatillisten
valmiuksien parantamiseen liittyvät hank-
keet lienevät jatkossakin hyvässä asema-
sa ja maakuntien vahvoilla toimialoilla-
kin on merkitystä. Päätösvaltaa EU-tukien
suuntaamisessa jäänee yhä paljon maa-
kunnille.

Teksti ja kuva: Ilpo Lommi

VIESTINTÄTUTKIMUS: KANSANTAJUISEMPAA TIETOA EU-OHJELMISTA

- Pohjois-Savossa toimii aktiivinen tavoite 1 -ohjelman viestintäryhmä. Se koostuu Pohjois-Savon TE-keskuksen, Pohjois-Savon liiton, Pohjois-Savon ympäristökeskuksen, Itä-Suomen lääninhallituksen sekä Finnvera Oyj:n edustajista. Viestintäryhmän tehtäviin kuuluu tavoite 1-ohjelman viestinnän suunnittelu ja toteutus, EU-tukihakukierroksista tiedottaminen sekä ohjelman ja rahoittajaviranomaisten tunnettuuden lisääminen Pohjois-Savossa.

Olemme teettäneet kolme viestintätutkimusta ohjelmakauden alusta v. 2000 alkaen. Viimeisimpään tutkimukseen haastateltiin 160 pohjoissavolaista henkilöä. Tutkimus käsitteli tavoite 1 -ohjelman tunnettuutta Pohjois-Savossa, viestinnän tavoitavuutta sekä sen määrää ja laatua.

EU-rahoittajat tunnettiin hyvin

Vastaajien tietotaso Itä-Suomen tavoite 1 -ohjelmasta vaihteli suuresti. Vähiten ohjelmasta tiesivät opiskelijat ja eläkeläiset sekä eniten hanketoimijat, media ja yhdistystoiminnan aktiivit. Ohjelman rahoitusta myöntävät viranomaiset tunnettiin varsin hyvin. Parhaiten mieliin rahoittajista

oli jäänyt Pohjois-Savon TE-keskus. Myös Pohjois-Savon liitto ja Itä-Suomen lääninhallitus olivat vastaajille tuttuja ykkösohjelman rahoittajaviranomaisia.

Suuren yleisön parhaiten tavoitettava media on Savon Sanomat sekä kaupunki- ja paikallislehdet. Hanketoimijat ovat tutustuneet hyvin ohjelman internet-sivuihin eli Ykkösnettiin (www.ykkos.net). Hanketoimijat uskovat käyttävänsä Ykkösnettiä jatkossakin melko paljon.

Yleisesti tavoite 1-ohjelmasta tiedottaminen sai hanketoimijoiden ja median osalta kouluarvosanaksi kahdeksan eli hyvä, kun suuri yleisö arvioi tiedottamisen olevan tyydyttävää (7). Tulokset osoittavat, että suuri yleisö kaipaa selkeää lisätietoa tavoite 1-ohjelman kokonaisuudesta ja toimintaperiaatteista. Tieto ei ole tavoittanut heitä nykyisin viestinnällisin keinoin, vaan uusia vaihtoehtoisia menetelmiä on kehiteltävä. Viestinnän ymmärrettävyyteen pitää kiinnittääkin erityishuomiota.

Jatkossa tarvitaan ohjelman kokonaisuudesta tiedottamista kansantajuisesti esimerkiksi kertomalla onnistuneista toi-

mintakäytännöistä ja hankkeista. Tämän lisäksi ohjelman tuntevia kohderyhmiä (hanketoimijat, erilaiset järjestöt ja yhdistykset) tulisi palvella syvemmälle menevällä tiedolla käsitellen mm. hankekemusten valmisteluun, käsittelyyn sekä projektin hallintaan liittyviä asioita.

Näkyvyys lisääntyy 2005

Viestintäryhmä näkyy v. 2005 enemmän erilaisissa tapahtumissa maakunnassa ja sen ulkopuolellakin. Tavoite 1-ohjelmaa tuodaan esiin paikallislehdissä sekä Ykkösnetissä esittelemällä hyvin onnistuneita hankkeita ja ihmisiä niiden takana.

*Sanna Rissanen
EU-koordinaattori*

Pohjois-Savon viestintäryhmän jäsenet:

Sanna Rissanen, Pohjois-Savon liitto, Ilpo Lommi, Juha Minkkinen, Itä-Suomen lääninhallitus, Ulla Hiltunen, Itä-Suomen lääninhallitus, Marja Koistinen, Pohjois-Savon TE-keskus, Pirjo Puhakainen, Finnvera Oyj, Jaana Tuhkanainen, Pohjois-Savon ympäristökeskus.

Vuosien 2007-2013 aluekehitysmiljardit jo valinkauhassa

ITÄ-SUOMEN MAAKUNNAN LIITOT YHTEISVÄÄNTÖÖN TULEVISTA EU-TUISTA

*Itä-Suomen neljä maakuntaa, eli Etelä-Savo, Kainuu, Pohjois-Karjala ja Pohjois-Savo ovat ryhtyneet voimakkaaseen edunajamiskampanjaan EU:n seuraavaa rakennerahastokautta 2007-2013 varten aluekehitystukiensa säilyttämiseksi mahdollisimman korkeina ja sisällöltään etujensa mukaisina. Mikkelissä marraskuun loppupuolella pidetyssä Itä-Suomen IV toimittajataapaamisessa Etelä-Savon, Pohjois-Karjalan ja Pohjois-Savon maakuntajohtajat **Hannu Vesa, Pentti Hyttinen ja Antti Mykkänen** sekä Brysselin EU-toimiston johtaja **Jani Taivalantti** selostivat neuvottelutilannetta ja sen eri vaihtoehtoja. Maakuntajohtajat vakuuttivat myös, että Itä-Suomi on vankkumattoman yksituumainen edunajamisessaan, vaikka yksittäisten maakuntien välillä joitakin kehittyneisyseroja onkin.*

• Hannu Vesa ja Antti Mykkänen arvioivat, että lopullinen päätös EU:n seuraavan rakennerahastokauden aluekehityspoliittikan sisällöstä tukiohjelmien määrittämiseen mennee v. 2006 alkuun tai jopa Suomen puheenjohtajakaudelle vuoden jälkipuoliskolle. Päätös EU:n seuraavan rakennerahastokauden ohjelmista tehdään 25 jäsenmaan hallitusten välisessä konferenssissa. Ratkaisun venyminen ei ole välttämättä huono asia Itä-Suomen tukiluokituksen osalta, koska tällöin vuosikymmenen alkua hieman heikommät v. 2002 ja 2003 bruttokansantuotetilastot saattavat pudottaa alueen aidosti ns. tilastovaikutusalueeksi. Ne sisältyvät erityisluokkana EU:n korkeimman aluetuen lähentymistavoitteisiin. Niin käy, jos Itä-Suomen bruttokansantuote jää edelleen alle 75 %:iin EU:n 15 vanhan jäsenmaan keskiarvoon nähden.

Tuet parhaimmillaan lähes nykytasoisiksi

Maakuntajohtajat kertoivat, että keskeisin päämäärä on nyt viitoittaa Itä-Suomi lähentymistavoitteeseen komission esittämän kilpailukykytavoitteeseen kuulumisen sijaan. Alueellinen kilpailukyky ja työllisyys -tavoite on monella tapaa epäedullisempi vaihtoehto Suomelle. Lähent-

Hannu Vesa (vas.), Pentti Hyttinen ja Rauno Lämsä selvittivät Itä-Suomen neuvottelutilannetta seuraavan rakennerahastokauden EU-tukineuvotteluissa.

tymistavoitteessa Itä-Suomen EU-tukien määrä voisi parhaimmillaan ylittää lähes nykytasolle. Itä-Suomi yhtyy myös maan hallituksen kirjaamaan neuvottelutavoitteeseen, jonka mukaan suoria yritysten investointitukia pitäisi voida myöntää seuraavallakin rakennerahastokaudella. Antti Mykkänen korostaa, että tavoiteohjelmien laadinta-alueena on säilytettävä ns. suuralue, jollainen koko Itä-Suomi on. Toteuttamistasona voidaan pitää maakuntaa. Niin ikään tärkeää on, että jäsenvaltiot saavat hoitaa ohjelmien toteutuksen valvonnan kansallisesti.

Merkittävä syy lähentymistavoitteeseen pyrkimisessä on myös, että se varmistaa paremmat lähtökohdat v. 2013 jälkeiselle rakennerahastokaudelle. Lisäksi Hannu Vesan mukaan kilpailukykytavoitteen alueet joutunevat kärsimään suurimmat aluekehitystukien leikkaukset, jos EU:n rahoituskehystä supistetaan ns. nettomaksajamaiden esitysten mukaisesti. Ne ovat lähteneet 1,0 %:n osuudesta EU:n bruttokansantuotteesta, kun EU:n komissio on 1,26 %:n kannalla. Suomen kompromissisyys on 1,1 %. Prosentin kymmeny-

selläkin on monien kymmenien miljardien euron merkitys koko tukipotissa.

Pyrkimys periferiseksi alueeksi

Itä-Suomen mahdollisuuksia päästä mukaan EU:n pohjoisen periferian luokitukseen sekä sen myötä lisätukiin käsitteli Pohjois-Ruotsin Europaforumin raportoiija **Wilhelm Haara**. Pohjois-Ruotsi sekä Pohjois-Suomi ovat hänen mukaansa Itä-Suomen kanssa samassa rintamassa määrittämässä itseään EU:n pohjoiseksi periferiksi eli saavutettavuudeltaan syrjäiseksi ja harvaan asutuksi alueeksi.

Rakennerahasto-ohjelmaväännön lisäksi Itä-Suomi siis tavoittelee Pohjois-Suomen ja Pohjois-Ruotsin kanssa EU:lta lisätukea pohjoiseksi periferiseksi alueeksi pääsyllä. Se voisi tuoda parhaimmillaan lisätukea jopa 40 euroa asukasta kohti vuodessa, mikä riittäisi kattamaan rakennerahasto-ohjelmien tukipudotuksen nykytasolta. Itä-Suomen neuvottelijat perustelevat periferistä luokitustaan mm. liikenneyhteyksillä, harvalla asutuksella ja kylmällä ilmastolla, mitkä heikentävät pysyvästi alueiden kil-

pailuasemaa moniin eteläisempiin alueisiin nähden. Itä-Suomi, Pohjois-Suomi ja Pohjois-Ruotsi teettävät asiasta tutkimuksen NordRegion –tutkimuslaitoksella keväeseen 2005 mennessä.

Itä-Suomi on pääsemässä mukaan myös alueellinen yhteistyö -tavoitteeseen, mikä mahdollistaa mm. raja-alueyhteistyöhön liittyvän interreg-rahoitusinstrumentin käytön alueella. Interreg -yhteistyöhön on tulossa mukaan myös EU:n uusia Venäjään rajoittuvia jäsenmaita. Maakuntajohtaja Pentti Hyttisen mukaan Itä-Suomen asema lienee joka tapauksessa kohtuullisen hyvä ainakin, jos se pystyy kehittämään uusia hankeyhteistyöavauksia Venäjän suuntaan.

Tukibyrokraatia vähenemässä?

Maakuntajohtaja Antti Mykkäsen mukaan seuraavan rakennerahastokauden myönteisiä piirteitä on myös rakennerahasto-ohjelmajärjestelmän yksinkertaistaminen ja byrokratian vähentäminen niin hanketukien päätöksenteossa kuin maksatuksissa ja tarkastuksissa. Aluekehityspolitiikan

sisällölliset painotukset ovat vielä valinkauhassa mutta Mykkänen uskoo, ettei Itä-Suomen ja EU:n näkemysten välille synny olennaista ristiriitaa. Tulevan ohjelmakauden painopisteiden on oltava yritystoiminnan, osaamisen vahvistamisen, teknologian ja innovaatioiden siirron sekä kaupunki-maaseutu -vuorovaikutuksen vahvistamisessa. Maaseutupolitiikka on kytkettävä tiiviiksi osaksi alueellista rakennerahastopolitiikkaa ja maaseudun kehittämistukitaso on säilytettävä.

Maakuntajohtaja Antti Mykkänen

Budjettineuvos **Rauno Lämsä** valtiovarainministeriöstä kertoi seuraavan rakennerahastokauden rahoitusraameista. Ne riippuvat hänen mukaansa monista vielä avoimista asioista kuten EU:n jäsenmaiden talouskehityksestä ja suurten jäsenmaiden, erityisesti ns. nettomaksajien linjauksesta EU:n koko rahoituskehitykseen. Mikäli Euroopan unionin budjettikehyksen rahoitus laskee nettomaksajamaiden toivomalle tasolle, on Suomelle tarjottu kilpailukykytavoitekin vaarassa.

Lämsä arveli myös, että maatalouden osuus supistuu erityisesti ylituotantoaloilla EU:n budjetissa. Hänen mukaansa Suomen nettomaksuus kasvaa tuntuvasti seuraavalla rakennerahastokaudella. Suhde voi heikentyä vielä pahemmin v. 2013 jälkeen, jos EU:n aluepolitiikka päätetään ajaa alas tai supistaa merkittävästi. Jani Taivalantin mukaan monet suuret EU-maat ajavat voimakkaasti aluepolitiikan kansallistamislinjaa, jonka mukaan ainakin äveriäimpien jäsenmaiden tulisi hoitaa aluepolitiikkansa kansallisista budjeteistaan.

Teksti ja kuvat: Ilpo Lommi

Euroopan aluekehitysrahasto (EAKR)
Euroopan sosiaalirahasto (ESR)
Kalatalouden ohjausrahasto (KOR)
Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahasto (EMOTR)

ITÄ-SUOMEN TAVOITE 1 -OHJELMAN EU-TUKIEN VUODEN 2005 ENSIMMÄINEN HAKUKIERROS PÄÄTTY 31.1.2005 KLO 16.00

Tuettavien hankkeiden toimenpiteet koskevat mm.

- Yritystoiminnan kehittämistä ja toimintaympäristön parantamista
- Ammattitaidon ja muun osaamisen kehittämistä, työvoiman valmiuksien parantamista, koulutuksen ja työelämän yhteyksien kehittämistä sekä nuorten osallisuuden edistämistä
- Maaseudun kehittämistä
- Rakenteiden ja hyvän ympäristön kehittämistä

Ohjelma-asiakirjat, ohjelman painopisteet, hakulomakkeet ja niiden täyttöohjeet löytyvät internetistä osoitteesta <http://www.ykkos.net>

Hakijat sitoutuvat noudattamaan kansallista ja EU:n lainsäädäntöä. Itä-Suomen tavoite 1 -ohjelmaan hyväksytyt hankkeet tuetaan EU-tuella ja kansallisella vastinrahalla.

Jatkuvasti haettavia ovat Finnvera Oyj:n korkotuetut lainat, TE-keskuksen maaseutuosastolle suunnatut maatalouden, muiden maaseutuyritysten ja elinkeinokalatalouden tuet, yritysosastolle suunnatut yritys- ja toimintaympäristötuet, Tekesin tutkimus- ja tuotekehitysrahoitus sekä kaikki ylimatekunnalliset hankkeet.

Vuoden 2005 toinen EU-tukien hakukierros päättyy 31. toukokuuta 2005.

Tukihakemuksia ottavat vastaan ja niiden täyttämässä neuvovat alla olevat rahoittajat:

Itä-Suomen lääninhallituksen sivistisosasto
 PL 1741, 70101 KUOPIO
 020 516 7030
 Pohjois-Savon TE-keskus

PL 2000, 70101 KUOPIO
 (017) 6175 111

Pohjois-Savon Liitto
 PL 247, 70101 KUOPIO
 (017) 550 1400

Pohjois-Savon TE-keskus/
 Tekesin palvelut
 PL 2000, 70101 KUOPIO
 (017) 6175 111

Finnvera Oyj
 PL 1127, 70111 KUOPIO
 020 460 11

Pohjois-Savon ympäristökeskus
 PL 1049, 70101 KUOPIO
 (017) 788 4812

INTERREG-OHJELMISTA EDETÄÄN NAAPURUUSOHJELMIIN

• Pohjoissavolaisilla toimijoilla on ollut mahdollisuus osallistua vuodesta 2000 alkaen Euroopan Unionin osarahoittamaan Karjala-interreg -ohjelmaan, joka kuuluu ns. interreg III A -ohjelmiin. Interreg-ohjelmat vähentävät rajojen aiheuttamia kehittämisen ja kehittymisen esteitä. Valtakunnan reuna-alueilla raja on ollut usein sosiaalisen kanssakäymisen este, ja valtiot ovat laiminlyöneet raja-alueiden kehittämisen.

Karjala-interreg ohjelmaa on toteutettu Pohjois-Pohjanmaalla, Kainuussa ja Pohjois-Karjalassa. Lapin ja Pohjois-Savon toimijat ovat voineet osallistua hankkeiden toteuttamiseen ns. liittyvien alueiden 20 %:n säännön mukaisesti. Karjala-interreg III A -ohjelmalla on tuettu rajat ylittävää yhteistyötä yritysten toimintaedellytysten, osaamisen, kulttuurin, hyvinvoinnin ja kansalaistoiminnan aloilla sekä rajaseutujen liikenne- ja tietoliikenneyhteyksiä.

Interreg III A Karjala muuttuu vuosiksi 2004-2006 **Euregio Karjala Naapuruusohjelmaksi**. Ohjelman sisältö ei olennaisesti muutu, mutta sen toteuttamiseen on odotettavissa uudistuksia. Suurin muutos on, että Venäjän puoleista toimintaa voidaan rahoittaa Tacis-ohjelmasta irrotetulla rahalla ja että Venäjällä rahoitettavien kohteiden valinta tapahtuu alueella. Hankkeiden valintamenettelyyn osallistuvat myös venäläiset. Menettely yhdistää hanketasolla interreg- ja Tacis-ohjelmasta tulevan rahoituksen. Pohjoissavolaiset voivat osallistua myös tähän naapuruusohjelmaan. Tarkeempia tietoja siitä löytyy nettiosoitteesta www.karjala-interreg.fi

Kokemusten vaihtoa raja-alue toiminnasta

EU:n alueiden väliset ohjelmat sisältävät myös ohjelmatyypin Interreg III C. Sil- lä tuetaan Euroopan alueiden kokemus-

ten vaihtoa. Itä-Suomi on mukana suuressa, 28 Euroopan aluetta käsittävässä hankkeessa, jossa vertaillaan eri aihepiireihin liittyviä kokemuksia raja-alueilla. Aihepiirit ovat ympäristöön, pienyritys-toimintaan ja kulttuuriin liittyviä. Pohjois-Savon liitto on niissä mukana osana Itä-Suomea. Hankkeen pääpartnerina toimii Nord Rhein Westfahlen Saksasta ja teknisenä apuna AEBR eli Euroopan raja-alueiden liitto. Hanke on ohjelmatyypinen eli aluksi on laadittu ohjelma, jota toteutetaan sitten erillisillä pienemmillä hankkeilla.

Muita Pohjois-Savossa toteutettavia Interreg III C -tyypin hankkeita ovat **FINESSE** (toteuttaja Teknia Oy) ja **LAKEPROMO** (toteuttaja Savonia-ammattikorkeakoulu).

*Aila Salminen
maakuntasuunnittelija*

POHJOIS-SAVO MUKANA INTERREG 3B -HANKKEISSAKIN

• Pohjois-Savon liitto on mukana kolmessa Interreg 3B -hankkeessa, jotka noudattavat maakuntasuunnitelma 2020:ssä olevia kehittämiskäytäviä ja -asioita. Via Baltica Nordica Development Zone -projektissa valmistellaan 2-3 jatkoprojektia ensi vuoden hankehakemuskierrokselle. INTRASEA- hankkeessa visioidaan tällä hetkellä tiiviisti Itämeren alueen 2020 vesiteiden tulevaisuutta niin tavara- kuin matkailuliikenteenkin näkökulmasta.

Uusin hanke on DEFRI (Development of First Division Regions), jossa paneudutaan pääkaupunkiseutujen ulkopuolella olevien kaupunkiseutujen ja niiden välisten kehittämiskäytävien analysoimiseen erityisesti paikkatiedon avulla sekä kehittämis-toimenpiteiksi konkretisoimiseen. Pohjois-Savossa tutkitaan Iisalmi-Kuopio-Varkaus kehittämiskäytävää.

Pohjois-Savon lisäksi Suomesta hankkeessa on mukana Keski-Suomen liitto. Projek-

tin muut partnerit ovat Regional Development Council of Östergötland Ruotsista hankkeen pääpartnerina, Kaunas County Governors Administration Liettuasta sekä Marshall's Office of Kujawsko-Pomorskie Voivodeship Puolasta. Hanke toteutetaan vuosina 2004-2007.

Lisätietoa Interreg -hankkeista saa hankkeiden kotisivuilta: www.defris.net, www.viabalticanordica.com ja www.intrasea.org.

*Paula Qvick
suunnittelupäällikkö*

Defris -hankkeen kohdealueet ja partnerit

1. Östergötland, Ruotsi
2. Keski-Suomi, Suomi
3. Pohjois-Savo, Suomi
4. Kaunas, Liettua
5. Kujawsko-Pomorskie Voivodeship, Puola

ITÄ-SUOMEN EU-TOIMISTO EDISTÄÄ ALUEPOLITIikkaa JA HYVINVOINTIA BRYSSSELISSÄ

Itä-Suomen EU-toimiston syksyn 2004 toiminta on keskittynyt edunvalvontaan seuraavalla ohjelmakaudella 2007-2013 harjoitettavasta EU:n aluepolitiikasta, EU:n itäisellä ulkorajalla sijaitsevien alueiden yhteistyön kehittämiseen sekä Kuopion seudun hyvinvointiosaamisen markkinointiin Brysselissä.

• Euroopan komissio julkisti heinäkuun puolivälissä 2004 rakennerahastoasetusehdotuksensa, jonka pohjalta jäsenvaltiot ovat neuvotelleet koko syksyn. Itä-Suomen EU-toimisto on ollut tiiviissä edunvalvontayhteistyössä mm. Pohjois-Suomen, Pohjois-Ruotsin ja ns. tilastovaikutusalueiden kanssa. Pohjoisen erittäin harvaan asutut alueet teettävät riippumattomalla tutkimuslaitoksella selvityksen erityispiirteistään. Tilastovaikutusalueet ovat järjestäneet aluepolitiikka-aiheisen seminaarin europarlamentaarikoille.

Alueiden komitean, Euroopan komission ja eri eurooppalaisten alueiden Brysselin toimistojen yhdessä järjestämät ns. avoimien ovien päivät olivat näkyvä tapahtuma. Itä-Suomen EU-toimisto järjesti Skot-

Jani Taivalantti

lannin ja Keski-Italian alueiden kanssa syyskuun lopussa rajat ylittävstä yhteistyöstä seminaarin, jonka ajankohtaisuutta korosti komission samana päivänä hyväksymä ehdotus uusista naapuruuksinstrumenteista.

Itä-Suomen EU-toimiston aloitteesta syyskuussa pidetty työpaja kartoitti EU:n itäisellä ulkorajalla sijaitsevien alueiden kiinnostusta oman verkoston perustamiseen. Tilaisuuden positiiviset johtopäätökset antavat aiheen kehittää verkostoajatus-ta pidemmälle.

Terve Kuopio –seminaari keräsi marraskuun alussa Itä-Suomen EU-toimiston ti-loihin 140 osallistujaa. Kuopion seudun hyvinvointiosaaminen sai tilaisuudessa positiivista palautetta ja kuopiolaiset toimijat useita yhteistyötärjouksia.

Vilkasta toimintaa vuonna 2005

Kevään 2005 ohjelma nivoutuu edelleen hyvin pitkälle em. teemojen ympärille. Neuvottelut EU:n aluepolitiikasta jatkuvat pitkälle vuoteen 2005. Itä- ja Pohjois-Suomen ja Pohjois-Ruotsin aluetoimistot järjestänevät kevään aikana seminaarin em. selvityksen lopputuloksista. EU:n itä-ulkoraja-alueiden verkosto pyrkii lisäämään näkyvyyttä nimenomaan ulkorajan ylittävän yhteistyön haasteille ja mahdollisuuksille. Kainuun hallintokokeilun käynnistyminen voi olla mallina muille eurooppalaisille alueille. Näiden ohella suunnitelmassa on useita koulutustilaisuuksia EU:n hankerahoituslähteistä.

■ Lisätietoja Itä-Suomen EU-toimiston toiminnasta Jani Taivalanttilta, email: jani.taivalantti@eastfinland.org

SANNA RISSANEN ALOITTI POHJOIS-SAVON LIITON EU-KOORDINAATTORINA

• Tavoite 1 –ohjelman EU-koordinaattorina Pohjois-Savon liitossa on heinäkuun 2004 lopulta toiminut kauppatieteiden maisteri Sanna Rissanen, 24. Hänet valittiin kesällä määräaikaiseen tehtävään v. 2006 loppuun laajasta hakijajoukosta edeltäjänsä Jyri Kokkosen siirryttyä Kainuun liittoon.

Aiemmin Sanna Rissanen on työskennellyt Etelä-Karjala-instituutissa Lappeenrannassa tutkijana. Työnkuvaan kuului mm. teollisen muotoilun tutkimus- ja kehittämistoiminnan tarpeiden kartoittaminen Etelä-Karjalassa sekä aktiivinen ruohonjuuritason hanke- ja kehittämisideoiden etsintä ja edistäminen. Hänen Vaasan yliopiston aluetieteen laitoksella v. 2003 valmistunut pro gradu –tutkielmansa käsitteli Etelä-Pohjanmaan teemaohjelmien vaikuttavuutta alueiden kehittämistyössä sekä vaikuttavuuden arvioinnin problematiikkaa.

Tutkielma on julkaistu Länsi-Suomen ympäristökeskuksen moniste -sarjassa.

Pohjois-Savon liiton EU-koordinaattorina Sanna Rissanen toimii maakunnan yhteistyöryhmän sekä sen sihteeristön sihteerinä, tavoite 1 –ohjelman Pohjois-Savon hankevalmistelijaryhmän ja viestintäryh-

män puheenjohtajana sekä Itä-Suomen viestintäryhmän jäsenenä. Tehtäviin kuuluvat myös tavoite 1 –ohjelman seuranta Pohjois-Savossa sekä ohjelmasta tiedottaminen. Erityiseksi haasteekseen hän mainitsee ohjelman tuomisen lähelle ihmisiä sellaisessa muodossa, minkä ymmärtäminen ei vaadi lukijalta tai kuulijalta aikaisempaa taustatietoa.

Kotoisin Sanna Rissanen on Tornionjoki-laaksosta Ylitorniolta. Pohjois-Savoon hän siirtyi Espoosta. Sannan vapaa-aika kuluu hyvin liikunnallisissa merkeissä eli kaiken maailman jumpissa ja pumpeissa sekä kuntosalilla. Hän kertoo sopeutuneensa kitkatta Savoon ja nauttivansa kumpuilevista maisemista sekä Kallavesinäkymsistä. Myös uudet sukset Sanna on hankkinut viime keväänä. Niille hän uskoo tulevan käyttöä talven aikana.

HYVINVOINTIKLUSTERIN TOIMIJAT KEHITTÄVÄT YHTEISTOIMINTAA

• Pohjois-Savon hyvinvointitoimialaketjun kehitystä 2000-luvun alkuvuosina on käsitelty syksyllä klusteriryhmässä. Maakunnan teknologiastrategiassa asetetut tavoitteet vuodelle 2005 ovat varsin hyvin toteutuneet jo nyt ja sama koskee maakuntasuunnitelman strategiaa. Joissakin tuotteissa on tapahtunut globaalia läpimurtoa. Kuopion seudun hyvinvointiteknologiayritysten liikevaihto on kasvanut 13,4 % vuodessa kaudella 2000–2003. Myös vienti ja työpaikat ovat kehittyneet suotuisasti, vaikka tällä hetkellä työpaikakehitys on pysähdyksissä.

Sosiaali- ja terveydenhuollon julkiset ja yksityiset palvelutyöpaikat ovat kasvaneet v. 2000 noin 16 400 työpaikasta kahdessa vuodessa 17 300 työpaikkaan. Maakuntasuunnitelman työpaikkatavoitteet ovat siten realistiset viime vuosien kehityksen valossa. Hyvinvointiklusterin kokonaistyöpaikkamääräksi v. 2010 arvioidaan noin 20 500. Tällä hetkellä niitä on 19 500.

Hyvinvointiklusterin palveluyritysten lukumäärä on kasvanut. Vuonna 2000 sosiaali- ja terveydenhuollon palveluyrityksiä oli Pohjois-Savossa yhteensä noin 400 ja tänä vuonna noin 450. Myös koulutus-, tutkimus- ja kehittämistyöpaikat ovat lisääntyneet esimerkiksi Kuopion yliopistossa.

Huomiota yksityisiin palveluihinkin

Klusteriryhmä korosti aidosti omakustanteisten yksityisten palvelujen kehittämistä ja klusterin alkavien yritysten vahvaa riippuvuutta julkisesta tuesta. Samoin on tuotu esiin ns. välittäjäorganisaatioiden tarve, jotta tuote- ja palveluinnovaatioita voitaisiin testata käytännössä tarvelähtöisesti.

Hyvinvointiklusteriryhmä on käsitellyt painopisteitä, joihin valtakunnallinen 55 milj. euron hankerahoitus kunnille ja kuntayhtymille tulisi suunnata maakuntaohjelman toteutussuunnitelmaprosessissa (ns. tots). Tällä hetkellä kehittämishankkeita rahoitetaan valtioneuvoston asetukseen perustuen. Pääosin se vastaa maakunnallisia näkemyksiä. Investointeihin suunnattava perustamishankerahoitus on kuitenkin erittäin niukkaa.

Hyvinvointiklusterin työpaikkamäärä ja liikevaihto ovat kehittyneet suotuisasti.

Toteuttamissuunnitelmassa esitetäänkin, että rahoituksen jako hyvinvointiklusterin kehittämis- ja perustamishankkeisiin olisi oltava vuosittain lääninhallituksen päätettävissä toteuttamissuunnitelmaprosessin yhteydessä. Rahoitusosuudet vahvistettaisiin lääninhallituksen sosiaali- ja terveysosaston sekä ministeriön tulosneuvotteluissa.

Maakuntien hyvinvointiyhteistyö tiivistynyt

Hyvinvointiyhteistyö Itä-Suomen maakuntien kesken on tiivistynyt. Kainuun malli kiinnostaa ja Pohjois-Karjala kehittää mm. valtakunnallisten terveydenhuollon sekä sosiaalialan ohjelmien maakunnallistamista. Etelä-Savon liitto on käynnistänyt oman palvelumalliselvityksensä. Pohjois-Savon omaleimaisia elementtejä ovat Kuopion Teknologiakeskus Teknian hallinnoima hyvinvointiosaamiskeskus ja siihen liittyvä yritystoiminta sekä hyvinvointiyliopiston toiminta. Pohjois-Savon Liiton toiminta hyvinvointiklusterilla linkittyy tällä hetkellä pääosin maakunnan suunnittelujärjestelmän sisältöön.

Uusina Itä-Suomi -yhteistyön aiheina ovat mm. EU:lle tehtävä innovatiivisten toimien jatkohakemus, jota valmistelelee Pohjois-Karjalan liitto, sekä tulevan rakennerahastokauden 2007-2013 yhteiset hyvinvointiteemat.

*Anneli Pehkonen
maakuntasuunnittelija*

TEKNOLOGIA-TEOLLISUUDEN TRIO-KEHITTÄMISOHJELMA KÄYNNISTYY

Pohjois-Savon **metalliklusterin** asiantuntijaryhmä ei ole kokoontunut syksyn aikana. Rautainen Savo -projektit jatkavat toimintaansa itsenäisesti seuduittain.

Teknoliateollisuuden Trio -kehittämisohjelma piti elokuussa maakunnan ohjelman käynnistämislaisuuksien, missä oli yli 50 osallistujaa. Heistä pääosa oli yrittäjiä. Ohjelma ja sen hankkeet käynnistyvät täysitehoisesti vuonna 2005. Metallin asiantuntijaryhmä toimii Trio -ohjelman maakunnallisena ohjausryhmänä.

ICT-KLUSTERISSA VOIMIEN KOKOAMISTA

• Pohjois-Savon informaatio- ja tietoliikenneteknologia-alan (ICT) asiantuntijaryhmän valmisteleva ja Savonia-ammattikorkeakoulun hakema, Centekin toiminnan vahvistamista tukeva C-Business -hanke sai syksyllä myönteisen rahoituspäätöksen Pohjois-Savon liitolta. Hankkeeseen liittyy Centek-neuvottelukunnan ja ICT-asiantuntijaryhmän mahdollinen yhdistäminen. C-Business -hanke selvittää yhdistymisen käytännön toteuttamista. Asiaa valmistellaan niin, että maakuntahallituksen joulukuun kokous voi tehdä päätökset yhdistämisestä Pohjois-Savon liiton osalta.

Centek on Savonia-ammattikorkeakoulun, Kuopion yliopiston ja Kuopion Teknologiakeskus Teknia Oy:n muodostama verkosto. Se tarjoaa informaatioteknologian koulutusta, tutkimusta ja soveltamispalveluja yrityksille, yhteisöille sekä opiskelijoille. Centekin koulutus- ja tutkimusalat ovat informaatioteknologia ja sen sovellukset ympäristö- ja terveydenhuollossa, liiketoiminnassa ja muotoilussa.

KULTTUURIKLUSTERIN KEHITTÄMISHANKE PÄÄTTYY – KEHITTÄMISTYÖ JATKUU

• Pohjois-Savon kulttuuriklusterin kehittäminen –hanke eteni vuoden 2004 päättyessä loppumetreilleen. Projektin taustalla on kulttuuriklusterin käynnistyminen v. 2001, jolloin maakunnan päätoimialakettujen rinnalle perustettiin luovalle toimialalle oma klusterinsa. Tuolloin toiminta jouduttiin käynnistämään alusta, sillä maakunnassa ei ollut kulttuuritoimialan nykytilanteen tuntemusta. Myöskään toimialaa koskevaa klusteri- ja toimijamäärittelyä ei oltu tehty.

Tilannetta korjaamaan valmistui vuonna 2003 kulttuuriklusterin nykytilaselvitys, jossa määriteltiin sen toimialaa, yrityksiä, koulutusta ja hankkeita. Samalla kulttuuriklusterin asiantuntijaryhmä määritteli toimialan vision ja tavoitteet. Asiantuntijaryhmässä oli kehittämis-, rahoittaja-, koulutus- ja kulttuuri- sekä yritystahojen edustajia. Keskeiseksi tulevaisuuden näkymäksi määriteltiin kulttuuriyritysten kilpailukykyyn parantaminen ja tavoitteeksi otettiin kehittämisohjelman saaminen alalle.

Toimialan kehittämishanke käynnistyi vuonna 2003 tavoitteenaan kulttuuriklusterin kehittämisohjelman laadinta, klusterin asiantuntijaryhmän toimintamallin luominen ja yhteistyö yritysten sekä kehittämis- ja koulutusorganisaatioiden välillä luovan yritystoiminnan edistämiseksi. Tehtävään palkattiin projektipäällikkö lokakuusta 2003 alkaen.

Vuonna 2004 Pohjois-Savon kulttuuriklusterin kehittäminen –hankkeessa on toteutettu yritysten ja muiden alan toimijoiden verkostoitumista perustamalla alakohtaisia kehittämisryhmiä viestinnän ja sisältötuotannon, muotoilun sekä kulttuuritapahtumien ja -matkailun aloille. Ryhmät ovat pohtineet kunkin alan liiketoimintatarpeita ja –mahdollisuuksia, ratkaisuja kehittämisen pullonkauloihin sekä yritysten toimintaedellytysten parantamista. Niissä on edustus julkiselta sektorilta sekä yritysmaailmasta.

Kulttuurialan kehittämisohjelma viimeistelyssä

Pohjois-Savon kulttuuriklusterin kehittämisohjelma on valmistunut vuonna 2004 ja se on loppuvuodesta ollut vielä viimeis-

Kulttuuriklusterilla on Pohjois-Savossa vielä runsaasti kehittämismahdollisuuksia.

telyssä. Alan asiantuntijaryhmä on määritellyt kehittämisen painopistealueiksi aiemmin mainitut viestinnän ja sisältötuotannon, muotoilun, kulttuuritapahtumat sekä kulttuurimatkailun ohjelmapalvelut. Luovan toimialan kehittämisohjelma sisältää toimenpiteitä alan kehittämiseen,

ehdotuksia toimien rahoittamiseen sekä toimijakentät, joihin teot on kohdennettava. Kehittämisohjelma julkistetaan tammikuussa 2005 pidettävän kulttuuriklusteriseminaarin yhteydessä.

*Tarja Itkonen
viestintäsihteeri*

POHJOIS-SAVON METSÄ- JA PUUKLUSTERILLA TOIMELIAS SYKSY

• Pohjois-Savon metsä- ja puuklusterityöryhmä ei ole pitänyt kokouksia syksyllä, mutta toimintaa sillä on ollut. Seutukuntaiset Silva Savonia -puutuotealan kehittämisprojektit ovat olleet käynnissä Pohjois-Savon kaikilla seuduilla. Toimialamme yritysten investointihalukkuutta ja -tarvetta on edelleen runsaasti. Rakentamisen hyvät suhdanteet ovat pitäneet käyntiasteet korkealla. Toimialan suhdannebarometri näyttää jatkossakin melko positiiviselta, vaikka osalle yrityksistä dollarin laskenut valuuttakurssi syö kannattavuutta.

Savonia-ammattikorkeakoulun Tuli&Tikku -hanke sai syksyllä myönteisen rahoituspäätöksen. Hankkeella toteutetaan Pohjois-Savoon puutuotealan soveltavan testauksen laboratorio ammattikorkeakoulun yhteyteen. Hanke liittyy Pohjois-Savon Metsä- ja puutietokeskus Arbotekin kokonaisuuteen. Muina toimijoina siinä ovat

ammattikorkeakoulun lisäksi Kuopion yliopisto, Pohjois-Savon aikuis- ja ammattiopisto, Ingmanin käsi- ja taideteollisuusoppilaitos sekä Metsäkeskus Pohjois-Savo.

Metsä- ja puuklusteri järjesti lokakuussa vientipainotteisen seminaarin Kuopiossa. Esitelmöijinä olivat mm. KTM:n metsä- ja puuklusterin ylitarkastaja Reima Sutinen, verkottuneen Puuosaamiskeskuksen Woodwisdom -tutkimusohjelmasta tri Iris Humala, Osuuspankkien Keskusosakepankista rahoituspäällikkö Ritva Takalo ja Finnpron Berliinin konttorista konsultti Heta Pyhälahti. Pohjoissavolaisten yrittäjien näkemyksiä esittelivät Karelia Yhtymän hallituksen puheenjohtaja Heikki Väänänen, Export Agents Oy:n toimitusjohtaja Risto Kuuluvainen sekä Finnfanin Oy:n toimitusjohtaja Jorma Pietiläinen.

UUTTA POTKUA INNOVAATIOIDEN KEHITTÄMISEEN ITÄ-SUOMESSA

Pohjois-Karjalan liiton hallinnoimassa Itä-Suomen Innovatiiviset toimet -ohjelmassa on etsitty uusia innovatiivisia ratkaisuja sosiaali- ja terveydenhuollossa sekä luonnontuotealan tuotannossa ja markkinoinnissa. Etelä-Savossa, Kainuussa, Pohjois-Karjalassa ja Pohjois-Savossa toteutettavasta ohjelmasta on rahoitettu 12 pilottiprojektia ja kolmea maakunnallista strategiahanketta. Ohjelmassa on rakennettu uusia yhteistyömuotoja, hyödynnetty uutta teknologiaa, kehitetty uusia toimintatapoja ja palveluja. Tulokset eivät ole syntyneet itsestään vaan lukuisien ihmisten kovan työn tuloksena. Yhdessä on saatu paljon aikaan ja matkan aikana on opittu paljon.

- Innovatiiviset toimet -ohjelma päättyy vuoden 2004 lopussa. Ohjelman ollessa loppusuoralla on hyvä kysyä, mitä ohjelmassa on opittu ja mitä voidaan hyödyntää jatkossa Itä-Suomen kehittämisessä? Käyttäjien tarpeiden ja teknologian käyttöönoton merkitystä ei voi koskaan liikaa korostaa. Keskustelut esimerkiksi terveydenhuollon ammattilaisten ja teknologian kehittäjien välillä ovat olleet hedelmällisiä. Yhteistyö on lisännyt ymmärrystä niin käyttäjien toiveista kuin teknologian tarjoamista mahdollisuuksista.

Yhteistyötä Itä-Suomessa tulisi tiivistää yli maakuntarajojen, sillä monet ongelmat ovat yhteisiä. Esimerkiksi syrjäseutujen kehittäminen, väestön ikääntymiseen liittyvät haasteet ja hyvinvointipalvelujen järjestäminen tulevaisuudessa ovat asioita, joissa riittäisi yhteistä pohdittavaa.

Lisää tutkimusta ja kokemusten vaihtoa

Erilaiset ohjelmat ja kehittämishankkeet muodostavat nykyisin keskeisen osan alueiden kehittämistoimintaa. Hankkeen käynnistämisympäristössä tulisi entistä tarkemmin ottaa selvää, mitä asian ympärillä on tehty aiemmin. Pyörä on keksitty jo liian monta kertaa. Kehittämistyön ja tutkimuksen yhteistyötä tulisi lisätä. Tällä hetkellä vuorovaikutusta on liian vähän. Projektimuotoisen kehittämistoiminnan keskeinen haaste on, miten kehittäminen jatkuu projektin päätyttyä. Projektit on kytkettävä alusta saakka entistä vahvemmin perustoimintoihin, jolloin myös hankkeiden tulokset ovat kestävämpiä.

Uusi teknologia arjen työkaluksi

Itä-Suomen innovatiiviset toimet -ohjelmasta on rahoitettu mm. Metsänomistaji-

en verkkopalvelu -hanketta (hanketoimijana Kainuun Metsäkeskus) ja DIT-projektia eli Sonetti-alueen dynaaminen integroitu työpöytä -hanketta (P-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymä).

Itä-Suomen Innovatiiviset toimet -ohjelmassa tietoturvaan liittyvät ratkaisut ja päällekkäisten teknisten järjestelmien yhteensovittaminen ovat vaatineet paljon työtä. Silti suurimmat haasteet eivät ehkä kuitenkaan ole teknisiä vaan sosiaalisia – miten uudet innovaatiot saadaan osaksi yritysten ja organisaatioiden jokapäiväistä toimintaa ja ihmisten arkea.

Yhteiskunta tukee uuden teknologian kehittämistä monin tavoin. Suomessa ollaan hyviä luomaan uusia teknologioita, mutta sen sijaan niiden käyttöönotossa ja laajassa soveltamisessa riittää tekemistä. Entistä enemmän tukea tulisi suunnata sosiaaliin innovaatioihin ja innovaatioiden käyttöönottoon. Kun uudet innovaatiot vastaavat käyttäjien tarpeita, arjesta tulee sujuvampaa ja helpompaa.

*Jarno Turunen
ohjelmakoordinaattori
Itä-Suomen Innovatiiviset toimet*

HYVINVOINTI INNOVATIIVISET TOIMET -OHJELMAN YTIMEKSI

- Itä-Suomen Innovatiiviset toimet -ohjelma päättyy vuoden 2004 lopussa. EU:n komission aluekehityksestä vastaava pääosasto on julkaissut alueille kilpailun toisen Innovatiiviset toimet -ohjelman hakemisesta. Hakemus on jätettävä viimeistään **31.5.2005**. Kilpailu vuoden 2005 kevään tukihaussa on kova, joten uuden ohjelman saamisen edellytyksenä on vahva ja alueen tarpeista lähtevä hakemus.

Itä-Suomen maakunnan liitot ovat pitäneet useita ideointi- ja suunnittelupalavereita uuden Innovatiiviset toimet -ohjelman valmistelusta ja sisällöstä. Yhteisten keskustelujen pohjalta uuden ohjelman sisällöksi on päädytty esittämään **hyvinvointia**. Uuden ohjelman tavoitteena olisi luoda sel-

laisia uutta teknologiaa hyödyntäviä innovaatioita, tuotteita ja toimintatapoja, jotka edistävät hyvinvointia Itä-Suomessa.

Uuden ohjelman valmistelu käsiteltiin 13.10.2004 Itä-Suomen neuvottelukunnassa. Neuvottelukunta linjasi, että hyvinvointi on uuden ohjelman ydinsisältö, uuden ohjelman valmisteluvastuu on Pohjois-Karjalan liitolla ja että Itä-Suomen maakuntaliittojen hallitukset päättävät ohjelmaan osallistumisesta. Syksyn aikana Itä-Suomen keskeiset toimijat ovat pohtineet uuden ohjelman painopisteitä ja tarkempia sisältöehdotuksia.

Maakunnan liittojen pohjaesitys uuden ohjelman sisällöstä ja rakenteesta tulee

laajempaan keskusteluun ja kommentoitavaksi joulukuussa 2004. Keskusteluja avaintoimijoiden kanssa käydään alkuvuodesta 2005, minkä jälkeen ohjelmaehdotus lähetetään EU:n komissioon. Ideat ja ajatukset uuden ohjelman sisällöstä ja ajankohtaisista kehittämistarpeista ovat edelleen tervetulleita.

Innovatiiviset toimet -ohjelman toiminta-alueena ovat Etelä-Savo, Kainuu, Pohjois-Karjala ja Pohjois-Savo.

*Lisätietoja:
www.innovatiivisettoimet.fi*

*Satu Vehreävesa
maakuntasuunnittelija*

MONITOIMINEN POHJOIS-SAVO VIESTII -HANKE ON PÄÄTTYMÄSSÄ

Vuonna 2002 käynnistyneessä Pohjois-Savo viestii -hankkeessa siintää pääte-piste projektin loppuessa vuonna 2004. Hanke on osa Pohjois-Savon liiton maakunnallista edunajamista. Viestintäprojektin kustannusarvio v. 2002–2004 on kaikkiaan lähes 0,4 milj. euroa. Siitä merkittävä osa on EU:n tavoite 1 -ohjelman tukea. Hankkeella on tavoiteltu Pohjois-Savon alueellisen identiteetin vahvistamista, maakunnan tunnettuuden kohentamista, poismuuton vähentämistä sekä yritysten kiinnostusta maakuntaa kohtaan. Lisäksi tavoitteena on ollut synnyttää viestinnällisiä toimenpiteitä ja toimintamuotoja, jotka jäävät käyttöön projektin päättymisen jälkeenkin.

- Pohjois-Savo viestii -hankkeen taustalla ovat v. 2000 toteutettu maakuntakuva-tutkimus sekä v. 2002 valmistuneet viestintästrategia ja sen toimenpideohjelma. Ydinstrategian mukaan Pohjois-Savo on aktiivinen, avautuva ja uudistuva maakunta.

Monenlaisia toimenpiteitä tehty

Hankkeessa on tehty useita käytännön toimenpiteitä: mm. etelä- ja pohjoissavolaisten historiallinen Savo Seilaa -risteily, joka kotiin jaettu maakuntasuunnitelman tiivistelmä, Pohjois-Savon menestyjien valinnat sekä maakunnan logo ja graafinen aineisto. Lisäksi on järjestetty maakunnallinen mainoskampanja tiedotusvälineissä ja viestintäkoulutusta Jyväskylän yliopiston täydennyskoulutuskeskuksen kanssa, toteutettu www.pohjois-savo.fi -maakuntaportaali ja oltu yhtenä pääyhteistyökumppanina Työ&Elämä -messuil-

Taloustoimittajat ry:n jäseniä vieraili kesällä Pohjois-Savossa.

la. Yksi keskeisistä toimintamuodoista on viestinnän yhteistoiminnan tehostaminen viranomaistahoilla sekä yhteistyö toimivien viestintäverkostojen kanssa.

Vuonna 2004 Pohjois-Savo viestii -hankkeessa on toteutettu Taloustoimittajat ry:n vierailu Pohjois-Savoon kesäkuussa Kuopion kaupungin kanssa. Vierailulla toimittajat tutustuivat pohjoissavolaisiin yrityksiin, mm. nahkalaukkuja tekevään EJ-Laukku Oy:hyn Varkaudessa ja teknisiä kankaita valmistavaan Scantarp Oy:hyn Kuopiossa.

Aktiivista yhteistyötä Pohjois-Savon valtuuskunnan kanssa

Yhteistoiminta Pohjois-Savon valtuuskunnan kanssa on ollut elävää. Vuonna 2004 valtuuskunta on järjestänyt kaksi seminaaria Kuopiossa. Kevättalvella valtuuskunnan kulttuuri- ja tiederyhmä järjesti Pohjois-Savon liiton kanssa nais- ja kulttuuriteemoja sisältäneen "Iltahetki Minnan salongissa" -seminaarin Kuopion musiikkikeskuksessa. Maakuntajuhlan yhteydessä valtuuskunta järjesti loppukesästä "Hyvä elämä Pohjois-Savossa" -seminaarin Microteknian auditoriossa. Pohjois-Savo viestii -hankkeen viestintäpäällikkö **Kirsi Moisander** toimi työsuhteensa ajan valtuuskunnan sihteerinä.

Pohjois-Savon maakuntaportaalin www.pohjois-savo.fi englanninkieliset sivut avattiin keväällä. Syyskuussa Pohjois-Savon liitto, Kuopion kaupunki sekä Leppävirran ja Rautalammin kunnat yhteistyökumppaneineen esittäytyivät omalla osastolla Kuntamarkkinoilla. Siellä esiteltiin maakunnan osaamista ja mahdollisuuksia. Osaston toteutus liittyi kiinteästi yhteistyöhön Kuntalehden kanssa.

Jäljellä olevia hankkeen toimenpiteitä ovat portaalin kehittäminen ja täydentäminen mm. kuva-aineistolla, PowerPoint-aineiston kokoaminen Pohjois-Savosta maakunnan eri toimijoiden käyttöön, logon ja graafisen aineiston käytön aktivointi maakunnassa sekä yhteistyöverkoston toiminnan jatkaminen ja laajentaminen.

Maakuntaportaali www.pohjois-savo.fi säilyy

Viestintä on pitkäjänteistä ja aikaa vievää työtä, jonka tulokset näkyvät viiveellä. Pohjois-Savo viestii -hankkeesta jää konkreettisenä elämään maakuntaportaali www.pohjois-savo.fi sekä tietyt yhteistyömuodot ja -käytännöt. Jatkotoimia viestinnän alalla pohditaan parhaillaan.

Teksti: Tarja Itkonen
viestintäsihteerinä
Kuva: Ilpo Lommi

Sisä-Savossa erityisen kova kasvuvauhti

POHJOIS-SAVON ALUETALOUS KÄÄNTYI KASVUUN ALKUVUODESTA

Pohjois-Savon aluetalous kehittyi suotuisasti kuluvan vuoden alkupuoliskolla edellisvuoteen verrattuna. Maakunnan yritysten liikevaihdon kasvu nopeutui alkuvuodesta lähes 6 %:iin ja yhtä hyvään tahtiin koko maan keskiarvon kanssa. Kun viime vuoden liikevaihtokasvu jäi Pohjois-Savossa alle puoleen tästä, on kehitys ollut kuluvan vuoden tammi-kesäkuussa huomattavan myönteistä.

• Myös useita vuosia laskusuunnassa ollut vienti kääntyi Pohjois-Savossa alkuvuodesta nousuun 8,1 % ja se ylsi jopa koko maan kasvua (5,9 %) ripeämmäksi. Sen sijaan palkkasumman kasvuvauhti, 3,9 %, jäi suhteellisesti hieman hitaammaksi kuin koko maassa. Tämä johtui mm. työllisyyden viime vuosien myönteisen kehityksen pysähtymisestä alkuvuonna.

Kuopion seutu ja Sisä-Savo kasvuvauhdin kärjessä

Talouden kasvuvauhdin erot seuduittain tasaantuivat alkuvuodesta aiempaan verrattuna. Sisä-Savo pääsi kuitenkin reippaaseen kasvuvauhtiin useilla talouden mittareilla. Liikevaihdon kasvu oli suurinta Kuopion seudulla ja Sisä-Savossa, 6,6 %, mutta myös Ylä-Savo saavutti rivakan 5,7 %:n kehitysvauhdin. Varkauden seutu ja Koillis-Savo jäivät noin 4 %:n liikevaihtokasvuun, mutta sekin oli selvästi parempi kuin edellisvuonna.

Kuopion seudun nopeutuneen kasvun taustalla on sähköteknisen teollisuuden hyvä kehitys, mutta myös koneiden, kulkuneuvojen ja elintarvikkeiden valmistuksessa sekä liike-elämän palveluissa liikevaihto kääntyi suotuisaan suuntaan. Sisä-Savon liikevaihtokehityksen vetureina olivat alkuvuodesta puu- ja metalliteollisuus. Ne olivat myös Ylä-Savon vahvuuksina koneiden ja kulkuneuvojen valmistuksen ohella. Varkauden seudullakin teollisuuden pyörät pyörivät tammi-kesäkuussa edellisvuotta vilkkaammin varsinkin metalliteollisuudessa ja liike-elämän palveluissa. Tällä on suuri merkitys maakunnan viennille, sillä Varkauden seudun osuus Pohjois-Savon koko viennin arvosta on 46 % eli lähes puolet.

Metalliteollisuus vauhditti viennin kasvua

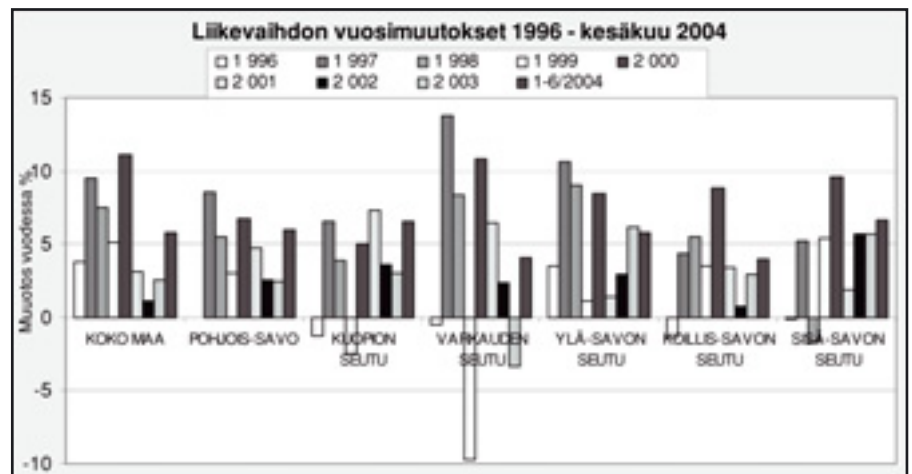
Viennin kehityksessä Sisä-Savo teki irtioton muista seuduista peräti 14,1 %:n kasvulla. Se on erityisesti mekaanisen puunjälöstuksen ansiota, mutta myös pienten metalliteollisuusyritysten toimitukset ulkomaille elpyivät. Kuopion seutu saavutti 8,5 %:n viennin kasvun varsinkin metalli- ja koneiteollisuuden lisääntyneiden ulkomaankauppojen myötä. Myös Ylä-Savon (7,5 %) ja Varkauden seudun (7,4 %) viennin kehitys oli koko maan keskiarvoa (5,9 %) parempaa. Varkauden seudulla merkittävää oli metalliteollisuuden viennin kääntymisen kasvuun. Koillis-Savossa viennin kasvu jäi vain 1,5 %:iin. Seudun varsin voimakkaaseen viennin vuotuisen ailahteluun vaikuttavat etenkin paperi- ja selluteollisuuden suhdanteet.

Sisä-Savon hyvä talouskehitys ilmeni myös alkuvuoden palkkasummaluvuissa, sillä seutukunta (5,5 %) ylitti ainoana Pohjois-

Savosta koko maan keskiarvotolukemat. Kuopion ja Varkauden seudut sekä Ylä-Savo ylsivät 3,7 – 3,3 %:n kasvuun, kun taas Koillis-Savo (1,8 %) jäi jonkin verran muun maakunnan palkkasummakehityksestä. Sisä-Savossa palkkasumman kehitys oli 1990-luvun jälkipuoliskolla maakunnan hitainta, mutta seudun teollistuminen on kääntänyt tilanteen päinvastaiseksi.

Sisä-Savo hamannut muuttovoittoakin

Sisä-Savon hyvä talouskehitys on vaikuttanut siihenkin, että seutukunta sai tammi-kesäkuussa 2004 suhteellisesti eniten muuttovoittoja. Samaan aikaan Kuopion seudun muuttovoitto on kaventunut. Se on kuitenkin ainoa seutukunta Pohjois-Savossa, missä syntyvyys on kuolleisuutta suurempi. Suhteellisesti suurimmista muuttotappioista viime vuosina kärsineissä Ylä-Savossa ja Koillis-Savossa muuttotappiolukemat ovat pienentyneet noin kolmannekseen aiemmasta.

Pohjois-Savolaisten yritysten liikevaihtokehitys pyrähti alkuvuodesta maan keskiarvoa parempaan kasvuun.

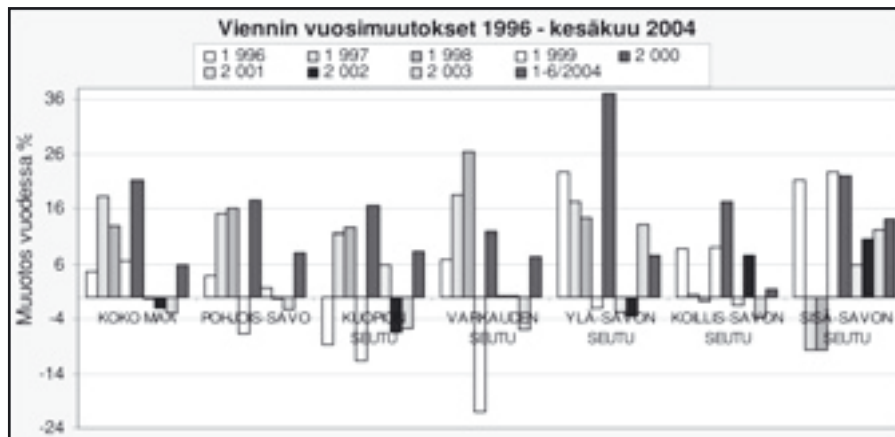
Pohjois-Savo keski-vertotasa maakuntavertailussa

Maakuntien kehitysvertailussa Pohjois-Savo oli edelleen keskitasoa, mutta sen asema oli kuitenkin hiukan parantunut viime vuodesta. Kuluva vuoden alkupuoliskon kokonaisliikevaihdon muutoksessa Pohjois-Savo oli kivunnut kuudenneksi heti Pohjois-Karjalan jälkeen. Viennin muutoksessa Pohjois-Savo oli kahdeksas, vaikka viennin kasvu oli maan keskimääräistä nopeampaa.

Työllisyyden kasvu pysähtyi alkuvuonna, syksyllä parempaa

Vuoden 2003 loppupuolella yritysten liikevaihdon viennin kasvu heikkeni ja viennin arvo väheni. Tämä heijastui vuoden 2004 keväästä saakka hidastuvana työllisyyden ja työvoiman tarjonnan kasvuna. Kesän lopulla työttömyyden väheneminen pysähtyi ja työvoiman määrä kääntyi laskuun. Koko maassa vastaava kehitys tapahtui hieman aikaisemmin.

Syksyn aikana työllisyys ja työvoiman tarjonta kääntyivät taas kasvuun ja työttömyys laskuun niin maakunnassa kuin koko maassa. Ilmeisesti yritysten kokenut tilanne alkuvuonna 2004 heijastui

Pohjois-Savon vienti kääntyi alkuvuodesta kasvuun usean vuoden vaisumman kehityksen jälkeen.

viiveellä työllisyyteen. Vuodesta 2002 alkaen työttömyys on Pohjois-Savossa alennut koko maata nopeammin.

Suhdanneodotukset nousevia

Teollisuus ja pk-yritykset uskovat suhdanteiden sekä viennin paranevan ensi vuonna. Teollisuusyritysten tilauskanta on kasvanut, vienti on elpynyt ja hintatasokin kääntynyt nousuun. Teollisuuden suhdannenäkymät ovat Itä-Suomessa hieman koko maata paremmat, mutta yritysten väli-

set erot ovat lisääntyneet. Teollisuus arvioi vähentävänsä henkilökunnan määrää ensi vuonna. Investointien uskotaan kääntyvän kasvuun vuoden kuluttua. Maakunnan kehittämässä onkin panostettava erityisesti yritysten investointeihin sekä tutkimus- ja kehittämisresursseihin.

Teksti: Ilpo Lommi ja Jari Jääskeläinen

MUUTOSMAAKUNTAKAAVA LAADINTAAN VT 5:LLE

Pohjois-Savon liiton maakuntavaltuusto päätti marraskuun kokouksessaan käynnistää muutosmaakuntakaavan laatimisen valtatie 5:n osalle Palokangas-Humalajoki. Tarve kaavan laatimiseen on syntynyt tieosalle suunniteltavan parantamishankkeen vuoksi.

- Alueella on voimassa 4.9.1995 vahvistettu Varkauden seudun pohjoisosan seutukaava. Siinä valtatie 5 on esitetty nykyisen linjauksen mukaisena.

Savo-Karjalan tiepiirin laatiman tarveselvityksen mukaan tien rakentaminen uuteen paikkaan on monista syistä perusteltua siten, että se kiertää Paukarlahden kylämiljöön. Uusi linjaus on mm. hyötykustannussuhteeltaan oleellisesti kannattavampi kuin parantaminen entiselle paikalleen. Ympäristöministeriön näkemyksen mu-

kaan tien parantaminen alueella uuteen paikkaan edellyttää kuitenkin kaavamuu-
tosta.

Tavoitteena on, että kaavan laadinta sovitaan aikataulullisesti yhteen Savo-Karjalan tiepiirin tekemän ympäristövaikutusten arviointityön ja tien yleissuunnittelun kanssa. Kaavoitustyön alkuvaiheet sovitaan yhteen mahdollisesti myös Leppävirran kunnan tekemän Kotalahden-Oravikosken-Paukarlahden yleiskaavan laadinnan kanssa.

Kaavoitus pääosin v. 2005

Kaavoitustyö ajoittuu pääosin vuodelle 2005. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma tulee nähtäville huhti-toukokuussa 2005 YVA-ohjelman kanssa ja kaavaehdotus vuoden vaihteessa 2005/2006. Läh-

tökohtana on, että YVA- ja yleissuunnittelutyön eteneminen määrittelee myös muutoksaavatyön aikataulun.

Pohjois-Savon liitto perustaa kaavan laadintaa varten maakuntakaavatyöryhmän ja -toimikunnan, joihin kutsutaan edustajat Leppävirran kunnasta, Pohjois-Savon ympäristökeskuksesta, Kuopion museosta ja alueen kylätoimikunnista. Maakuntakaavatyöryhmän tehtävänä on usein koontuen olla tiiviisti mukana käytännön kaavoitustyössä. Kaavoitustoimikunnan tehtävänä on tehdä linjaratkaisuja ja hyväksyä kaava sen eri vaiheissa lähetettäväksi maakuntahallituksen ja -valtuuston käsittelyyn.

*Jouko Kohvakka
suunnitteluinsinööri*

SOMPA-HANKE EDENNYT SEUTUTASOLLA

SOMPA- eli Pohjois-Savon oppiva työllisyysstrategia -hankkeessa on edetty puoliväliin ja strategian painopistealueet alkavat hahmottua seudullisesti sekä maakunnallisesti, kun vuosi on työtä jäljellä. Tähänastinen toiminta on tuottanut laajalti ymmärrystä ja hyviä aloitteita työllisyyden sekä samalla aluekehityksen edistämiseen.

- Tässä vaiheessa näyttää, että keskeisiksi aiheiksi muodostuvat osaamisen kehittämisen ohella työpaikkamäärän lisäys esimerkiksi yrittäjyyden muotoja edistämällä sekä työttömien asemaa parantamalla. Siten saadaan käyttämättömät työvoimaresurssit luomaan maakunnallista vaurautta.

Varkauden, Kuopion ja Sisä-Savon seudulla esille hoivayrittäjyys

Työllisyysstrategiatyössä Varkauden, Sisä-Savon ja Kuopion seuduilla on nousut esille hoivayrittäjyyden ja -markkinoiden kehittämistarpeet sekä sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön riittävyys. Hoivayrittäjyydellä tarkoitetaan laajasti määriteltynä yritystoimintaa, joka kuuluu sosiaali- ja terveydenhuoltoalalle sekä käsittää eri ikä- ja väestöryhmien hoivan, huolenpidon ja hoidon. Hoivayrittäjyyden ominaispiirteitä ovat myös nais- ja pienyrittäjyysvaltaisuus.

Savon oppiva työllisyysstrategia -hankkeen koordinaattorit: (vas.) Seija Nissinen, Harri-Pekka Luomi, Sari Marttila, pääkoordinaattori Roy Nyberg, Teija Skyttä, Jan Blomberg.

Varkauden seudulla hoiva-alan yrittäjyys nähdään vastauksena hoivapalvelujen lisääntyvään tarpeeseen, mutta myös naistyöpaikkojen lisäämiseen, joka on erityisesti alueen työmarkkinoiden rakenteellinen ongelma. Konkreettisia kehittämistoimia viritellään kuntien, yrittäjien ja yrittäjiksi aikovien sekä järjestökentän saumattomalla yhteistyöllä. Sisä-Savossa suuri osa hoivapalveluja tarvitsevista vanhuksista asuu maaseudulla kaukana palveluista. Paraikaa pohditaan, miten maaseudun palveluja ja toimintaa pystytään kehittämään ja mitkä ovat ne toiminnan pullonkaulat, joihin tulisi vaikuttaa. Suunnitteilla olevan ennakoitiselvityksen tavoitteena on Kuopiossa saada tietoa työvoiman riittävydestä, hoiva-alan henkilöstön eläköitymisestä, vanhusväestön kasvusta, palvelurakenteen muutokses-

ta ja sen aiheuttamista koulutuksellisista muutospainesta.

Koillis- ja Ylä-Savon ratkaisuja nuorten työllistymiseen

Koillis- ja Ylä-Savon työllisyysohjelmatyössä on korostunut nuorten vaikeaan työllisyystilanteeseen liittyvät alueelliset haasteet. Molemmilla seuduilla väestöraakenteen ikääntymisestä, osaavan väestöosan poismuutosta ja yritysten tuottavuuden kehityksestä kertovat tunnusluvut viittaavat vahvasti ongelmiin osaavan työvoiman saatavuudessa jo lähitulevaisuudessa. Yksittäisiltä yrittäjiltä saatu palaute kertoo, että rekrytointivaikeudet ovat ajoittain tosiasia jo nyt erityisesti metalli- ja puunjalostusteollisuuden toimialoilla.

Nuorten vaikeaan työllisyystilanteeseen ei ole löytynyt yksiselitteistä ratkaisua. Koillis- ja Ylä-Savossa on tehty avauksia ja keskusteltu mm. nuorisotyöllisyyspöytäkirjasta, missä työnantaja ja nuori työntekijä vahvistavat keskinäissopimuksella tietyn pätevyittämisohjelman toteuttamisen. Sopimusmallin ideana on lisätä nuorten motivaatiota osaamisensa kehittämiseen ja luoda edellytykset yritykselle saada sellaiset ammatilliset valmiudet hankkinut työntekijä, joka varmistaa yrityksen tulevaisuuden työvoimatarpeet. Työvoimatarve ei näytä kuitenkaan olevan vielä niin ajankohtainen, että yrittäjät olisivat valmiit sitomaan pääomia nuorten sopimusluontoiseen työllistämiseen. Työllisyystoimijat tunnustavat niin Koillis- kuin Ylä-Savossakin kuitenkin, että nykyiset toimenpiteet seudullisessa nuorisotyöllisyydenhoidossa eivät riitä.

KOKOUSPÄIVIÄ V. 2005

Pohjois-Savon liiton maakuntavaltuusto

ma 14.2. kuntakokous
ma 4.4. maakuntavaltuuston
järjestäytymiskokous
ma 13.6. kesäkokous
ma 14.11. syyskokous

Pohjois-Savon maakunnan yhteistyöryhmä

ma 7.3.
ma 23.5.
ma 5.9.
ma 3.10.
ma 12.12.

Pohjois-Savon liiton maakuntahallitus

ma 24.1.
ma 21.2.
ti 29.3. eduskunnassa
ma 25.4. (uusi mk-hallitus)
ma 30.5.
ma 20.6.
ma 29.8. (myös Itä-Suomen maakuntahallitusten yhteiskokous)
ma 26.9.
ma 24.10.
ma 28.11.
ma 19.12.

POHJOIS-SAVON YRITTÄJYYSRYHMÄ ON VAKIINNUTTANUT TOIMINTANSA

Pohjois-Savon yrittäjyysryhmä on koostunut ensimmäisen toimintavuotensa aikana neljä kertaa. Keskeisimmät asiat ovat olleet pienten yritysten työllistämiskynnyksen madaltaminen, hankkeiden ohjausryhmätyöskentelyn tehostaminen ja maakunnan yritysten kansainvälistymisen vauhdittaminen. Lisäksi ryhmä on ottanut kantaa yritystukien myöntämisperusteiden muuttamiseen ja Päijänne-Saimaa -kanavan rakentamisesta vapautuvien varojen kohdentamiseen.

• Pohjois-Savon yrittäjyysryhmä on esittänyt syksyllä maakunnan yhteistyöryhmälle, että EU:n tavoite 1 -ohjelman investointiavustusta olisi voitava käyttää silloinkin, kun tukea hakenut yritys uudistaa tuotantoteknologiaansa kilpailukykyänsä, tuotavuutensa ja jalostusarvonsa parantamiseksi jopa ilman uuden työvoiman palkkaamista. Tällaisissa tapauksissa on usein kyse myös olemassa olevien työpaikkojen turvaamisesta. Edellytyksenä tukien myöntämiseksi on, että yritystukilain mukaiset myöntämisehdot täyttyvät.

Myöntämiskäytännön uudistaminen merkitsisi lievennystä tavoite 1 -ohjelman keskeisiin rahoituskriteereihin kuuluvaan uusien työpaikkojen syntymisvaatimukseen. Uudistettavien työpaikkojenkin määrä on tavoite 1 -ohjelman rahoituksen keskeinen kriteeri.

Yrittäjyysryhmä on kiinnittänyt huomiota myös pienyritysten työllistämiskynnyksen alentamistarpeeseen. Se on käsitellyt asiaa pohtineen työryhmän kesällä tekemää selvitystä, joka on koottu mm. Pohjois-Savon työvoima- ja elinkeinokeskuksen kanssa käytyjen neuvottelujen perusteella. Tältä osin yrittäjyysryhmä päätti tukea TE-keskuksen Toimivat työmarkkinat -hanketta, johon on koottu kymmenkunta pienyritystä eri aloilta uusien työntekijöiden yhteishankintakoulutusta varten.

Vuoden 2005 painopisteet

Seuraavan vuoden toiminnan painopisteiksi on suunniteltu pienten yritysten työllistämiskynnyksen madaltamista, yritysten kansainvälistymisen vauhdittamis-

ta, maakunnallisen elinkeinostrategiatyön käynnistämistä, yrittäjyyskasvatuksen edistämistä oppilaitoksissa, yritysten liiketoimintaosaamisen parantamista ja julkisten yrityspalvelujen tehostamista.

Pohjois-Savon liiton maakuntahallituksen viime keväänä asettaman yrittäjyysryhmän varsinaisina jäseninä ovat puheenjohtajayrittäjä Väinö Korhonen, yrittäjät Satu Kivelä, Kalervo Huhtinen, Jukka Hallman ja Hannele Eskelinen, Irma Sirviö MTK:sta, SAK:n ja STTK:n yhteisenä edustajana Raimo Laulainen, Esko Luoma Savon koulutuskuntayhtymästä, Veli-Matti Tolppi Savonia-ammattikorkeakoulusta, Irma Tikkanen Kuopion yliopistosta, Jorma Hyvärinen Pohjois-Savon TE-keskuksesta, Maire Avento Itä-Suomen lääninhallituksen sivistysosastolta, Pauli Tengvall Finnvera Oy:stä, toimittaja Marika Löf Savon Sanomista sekä maakuntahallituksen jäsenet Markku Eestilä ja Pirkko Janhunen Pohjois-Savon liitosta. Yrittäjyysryhmän sihteerinä toimivat Savon Yrittäjät ry:n toimitusjohtaja Eino Fagerlund ja maakuntasihteerinä Pekka Kaikkonen Pohjois-Savon liitosta.

MINISTERI JUHA KORKEAOJA PEREHTYI POHJOIS-SAVON ELINTARVIKE- JA METSÄKLUSTERIIN

• Pohjois-Savon elintarvike- sekä metsätalouden nykytilaan ja kehittämisenäkymiin syksyllä 2004 tutustunut **maa- ja metsätalousministeri Juha Korkeaoja** sai mittavat evästyksensä Pohjois-Savon liiton tapaamistilaisuudesta maakuntajohtaja **Antti Mykkäselältä**, MTK Pohjois-Savon puheenjohtaja **Irma Sirviöltä**, maidontuottajia ja -jalostajia edustaneelta **Matti Romppaselta** sekä lihantuottajia ja -jalostajia edustaneelta **Ahti Vornaselta**. Ministeri Juha Korkeaojan vierailulle Pohjois-Savoon osallistuivat myös kansanedustajat **Markku Rossi** Kuopiosta, **Rauno Kettunen** Koillis-Savosta ja **Eero Lämsä** Ylä-Savosta.

Pohjois-Savon liiton maakuntajohtaja Antti Mykkänen esitteli ministeri Korkeaojalle maakunnan lähiaikojen tärkeimpiä kehittämishankkeita ja -tavoitteita. Agronomi Irma Sirviö luovutti ministeri Korkeaojalle MTK Pohjois-Savo ry:n muistion, jossa

laajasti selvitettiin etenkin nautakarjatalouden ongelmia.

Pohjois-Savon liiton aamutilaisuuden lisäksi ministeri Juha Korkeaoja vieraili metsäntutkimuslaitoksen Suonenjoen tutkimusasemalla. Tervossa Korkeaojalle esiteltiin Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen Tervon kalantutkimus- ja vesiviljelylaitosta sekä kalojen valintajalostusta. MTK Pohjois-Savon johtokunnan varapuheenjohtaja **Veijo Karkkonen** kertoi marja-alan ajankohtaisasioista. Maa- ja metsätalousministeri perehtyi myös maitotilan toimintaan Maaningan Pulkonkoskella **Riitta ja Pertti Niirasen** tilalla sekä maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskuksen Pohjois-Savon

Ministeri Juha Korkeaoja sai puusta tehdyn muistoesineen käynnillään Pohjois-Savossa.

Halolan tutkimusasemaan. Siellä hänelle esiteltiin myös Ylä-Savon ammattiopiston Peltosalmen luonnonvarayksikön lypsykarjatilan kehittämishanketta.

Teksti ja kuva: Ilpo Lommi

HENNA LAININEN LASSI NUMMI -RUNOKILPAILUN VOITTAJAKSI

Savolaislähtöisen runoilija Lassi Nummen täyttäessä 75 vuotta syksyllä 2003 Pohjois-Savon liitto päätti järjestää hänen nimeään kantavan runokilpailun nuorille alle 25-vuotiaille kirjoittajille. Kisassa haettiin uutta luovia suomenkielisiä ja ennen julkaisemattomia runoja, joiden aihealue oli vapaa. Viime toukokuun lopulla päättyneeseen kilpailuun osallistui 211 nuorta kaikkiaan 1 356 runolla. Pohjois-Savosta osallistujia oli 56. Heistä eniten oli kuopiolaisia (37). Siilinjärveltä oli kuusi ja Maaningalta sekä Kiuruvedeltä kolme kilpailijaa.

- Runokilpailun ykkössijalle ja 1 000 euron palkinnon saajaksi raati arvioi tamperelaisen opiskelijan **Henna Lainisen**. Jaetulle toiselle sijalle raati valitsi seinäjoikelaisen opiskelijan **Veli-Juhani Lahden** ja tamperelaisen opiskelijan **Maria Siiroisen**. He saivat 500 euron palkinnot. Lisäksi jaettiin kolme kunniamainintaa. Ne saivat tamperelaiset **Jaana Kinnunen** ja **Sanna-Mari Vaittinen** sekä järvenpäläinen **Tero Frestadius**.

Palkitut Henna Laininen, 24, ja Maria Siiroinen, 24, sekä kunniamaininnan saanut Jaana Kinnunen opiskelevat yleistä kirjallisuustiedettä samalla kurssilla Tampereen yliopistossa. He kuuluvat myös nuorten runoilijaryhmään. Seinäjoen ammattikorkeakoulussa kulttuurituotantoa opiskelevalle Veli-Juhani Lahdelle, 22, kilpailu oli ensimmäinen oman runotuotantonsa esit-

Yhteiskuvassa Lassi Nummi sekä nuoret runoilijat Henna Laininen, Maria Siiroinen ja Veli-Juhani Lahti.

tely. Runoja hän on kuitenkin kirjoitellut omaksi huvikseen joitakin vuosia.

Runokilpailun ideoineen maakuntajohtaja **Antti Mykkäsen** mukaan kisalla haluttiin läpileikkausta vuosituhannen alun lyriikan tilasta Suomessa. –Tähtäsimme katselmuksella uusien lassinummien eli suomalaisen lyriikan uudistajien esille saamiseen ja rohkaisemiseen. Tältä osin kilpailu antoikin hyvän tuloksen.

Raadin puheenjohtaja, kirjailija **Ilpo Tiihonen** kertoo, että kilpailuun lähetyistä runoista löytyi yllättävän paljon tekstiä, joka pohjautui 50-luvun modernismiin tyylisuuntaan. Runoista välittyi kuva nuorten kirjoittajien elämisestä kipeänä, kamppailevana, vaativana mutta myös ilon ja onnen hetkien valaisemana. Suomalainen runous on nousussa niin määrällisesti kuin laadullisesti. Se saa etenkin nuorten ansiosta uusia muotoja. Viime vuonna julkaistiin Suomessa runoja lähes ennätysmäärä.

Lassi Nummi: Runokilpailut innostavat

Kirjailija ja runoilija **Lassi Nummi** pitää nimeään kantavaa valtakunnallista runokilpailua hyvänä siksikin, että se tarjoaa nuorille runoilijoille mahdollisuuden saada tuotantoaan muidenkin kuin lähipiirinsä luettavaksi. –Muistan 1940-luvun lopulla itsekin osallistuneeni Kuopiossa ja sittemmin Helsingissä asuessani useisiin runoja essekilpailuihin. Niissä tuli menestystä, mikä innosti jatkamaan kirjoittamista yhä tavoitteellisemmin.

Runokilpailun raatiin kuuluivat kirjailija **Ilpo Tiihonen** puheenjohtajana sekä muina jäseninä tutkija **Anna Hollsten**, kirjailija **Jyrki Kiiskinen** ja runoilija **Merja Virolainen**.

Teksti ja kuva: Ilpo Lommi

ANSIOMERKKEJÄ PITKÄSTÄ TYÖURASTA

- Pohjois-Savon liiton maakuntavaltuuston syyskokouksen alussa muistettiin Suomen Kuntaliiton kultaisella ansiomerkillä 30 vuotta mm. Pohjois-Savon liiton ja sen edeltäjän, Pohjois-Savon seutukaavaliiton palveluksessa olleita (kuvassa vasemmalta) maakuntasuunnittelija **Simo Kotiluotoa**, tutkimuspäällikkö **Juhani Pirkasta** ja suunnitteluinsinööri **Jouko Kohvakkaa**.

Teksti ja kuva: Ilpo Lommi

MAAKUNNAN MAINETEKOPALKINNOT SATU VIHAVAISELLE JA TIMO SAARELAISELLE

Pohjois-Savon maakuntajuhlan avajaisissa Kuopiossa julkistetut **Maakunnan maineteko** –tunnustukset myönnettiin oopperalaulaja **Satu Vihavaiselle** sekä johtaja **Timo Saarelaiselle** Honeywell Oy:stä. Ne luovuttivat Pohjois-Savon liiton maakuntajohtaja **Antti Mykkänen**, maakuntavaltuuston puheenjohtaja, kansanedustaja **Tuula Väättäin** ja maakuntahallituksen puheenjohtaja, kansanedustaja **Markku Rossi**.

• Mainetekopalkintojen perusteluissa todetaan, että Timo Saarelainen on tehnyt kansallisesti ja kansainvälisesti merkittävän työn sekä Ahlströmin paperitehtaan yhteyteen v. 1979 perustetussa Altim Control –teollisuusautomaatioyrityksessä että Honeywell Oy:ssä. Hän oli avainhenkilö, kun Honeywell haki maailmanlaajuisesti sijaintipaikkaa uudelle teollisten sensorien kehitysyksikölle. Saarelaisen ja hänen kumppaniensa osaamisen sekä rohkeuden ansiosta kansainvälinen paperiteollisuuden sensorien kehitysyksikkö saatiin Kuopioon ja Varkauteen. Sen työntekijöiden määrä on kehittynyt suunnitellusti ja yksikön ensimmäiset tuotteet ovat

markkinoilla. Timo Saarelainen on myös vaikuttanut yhdysvaltalaiselle Honeywell-konsernille v. 1992 myydyin Altim Controlin toiminnan menestykseen teknisellä ja taloudellisella osaamisellaan. Hänen taitojaan kuvaa myös kyky saada kumppaneita mukaan yrityksen kehittämiseen, todetaan Maakunnan maineteko-palkinnon perusteluissa.

Oopperalaulaja Satu Vihavainen on palkitsemisperustelujen mukaan ollut keskeinen henkilö, kun Nilsin Aholansaassa järjestettiin kolmena vuotena Joonas Kokosen ooppera ”Viimeiset kiusaukset”. Sen jälkeen hän on ollut luomassa Nilsin kaivoslouhokselle ennakkoluulottomas-

ti rakennettua Opera Cavaa ja siellä keuhkolla 2004 esitettyä Taikahuilu-oopperaa. Satu Vihavainen on nykyisin Opera Cavan toiminnanjohtajana. Pitkän oopperalaulajan uransa Satu Vihavainen aloitti v. 1982 Suomen Kansallisoopperasta. Savonlinnan Oopperajuhlien solistivieraana hän on ollut v. 1982-92. Pohjois-Savossa Satu Vihavainen on vaikuttanut toimimalla Nilsin Satua vai Totta –musiikkifestivaalien taiteellisena johtajana v. 1998-2003. Hänelle on myönnetty musiikin Minna Canth –palkinto Kuopiossa v. 1981 ja valittu v. 2001 Vuoden Naiseksi.

Teksti ja kuvat: Ilpo Lommi

SEPPO TIITINEN JATKAA POHJOIS-SAVON VALTUUSKUNNAN PUHEENJOHTAJANA

• Eduskunnan pääsihteeri **Seppo Tiitinen** jatkaa **Pohjois-Savon valtuuskunnan puheenjohtajana** ja varapuheenjohtajana **Eira Palin-Lehtinen**. Pohjois-Savon maakuntajuhlan yhteydessä syyskesällä pidetyssä vuosikokouksessa valittiin heidän lisäksi valtuuskunnan työvaliokuntaan edelleen kulttuuri- ja tiederyhmän puheenjohtaja **Eeva Ahtisaari**, professori **Matti Klinge**, tiedotusjohtaja **Reijo Ollikainen** Vakuutusyhtiöiden keskusliitosta, maakuntahallituksen puheenjohtaja, kansanedustaja **Markku Rossi** ja Pohjois-Savon liiton maakuntajohtaja **Antti Mykkänen**. Heikki Pitkäsen tilalle talous- ja tiedotusryhmän puheenjohtajaksi tulee uutena jäsenenä **Pekka Tsupari** Elinkeinoelämän keskusliitosta.

Viime vuosikymmenen lopulla perustettu Pohjois-Savon valtuuskunta koostuu runsaasta puolesta sadasta pohjoissavo-

laistaustaisesta, pääasiassa pääkaupunkiseudulla vaikuttavasta elinkeinoelämän sekä julkisen sektorin merkkihenkilöstä. He edistävät vapaaehtoisella toimintapainoksellaan merkittävästi kotimaakuntansa kehittymistä. Toimintamuotoina ovat mm. seminaarit, kokoontumiset ja muutkin ti-

Pääsihteeri Seppo Tiitinen jatkaa Pohjois-Savon valtuuskunnan puheenjohtajana.

laisuudet. Vuoden 2004 maakuntajuhlan yhteydessä Pohjois-Savon valtuuskunta järjesti Kuopiossa laajan, suurelle yleisöllekin avoimen ”Hyvä elämä Pohjois-Savossa” –seminaarin.

Stipendi vaatetusmuotoilun osaajille

Pohjois-Savon valtuuskunta lahjoitti seminaarin yhteydessä ensi kertaa yli 3 300 euron stipendin maakunnan nuorille osaajille. Sen saivat Kuopion muotoilunakatemia opiskelijat **Terho Luoto**, **Minna Korkeamäki**, **Jenni Rantanen**, **Kaisa Berg**, **Katja Ylikotila**, **Mikko Remes** ja **Toni Ruotsalainen** sekä heidän koordinaattorinaan Opera Cavan tämänvuotisen Taikahuilu-oopperan puvustus- ja tarpeistoprojektissa toiminut vaatesuunnittelun lehtori **Sirpa Rynnänen**.

Teksti ja kuva: Ilpo Lommi

KARTTULAN SYVÄNIEMI SEKÄ PETOSEN-PIRTIN ASUKASYHDISTYS PALKITUIKSI

• Pohjois-Savon liiton maakuntavaltuuston syyskokouksessa jaettiin perinteisesti Pohjois-Savon Vuoden Kylä – sekä Vuoden Kaupunginosayhdistys –palkinnot. Ne saivat Karttulan **Syväniemen kylä** (ylempi kuva) ja **Petosen-Pirtin kaupunginosayhdistys** Etelä-Kuopiosta. Syväniemi voitti tänä syksynä myös valtakunnallisen Vuoden Kylä –palkinnon.

TOIMITTAJAVIERAILU POHJOIS-SAVON LIITTOON

Jo perinteinen toimittajien vierailu Pohjois-Savon liittoon järjestettiin tänäkin vuonna. Kymmenkunta valtakunnallisten, maakunnallisten ja paikallisten tiedotusvälineiden edustajaa osallistui informatiiviseen ja viihteelliseen tilaisuuteen, jossa mm. miteltiin tiedollista ja taidollista osaamista maakunnan keskeisiin asioihin liittyvillä kysymyksillä sekä tehtävillä.

Nohevimaksi kolmikoksi selviytyi tällä kertaa keski- ja sisäsavolaisten media-edustajien tiimi, jonka muodostivat (kuvassa vasemmalla) **Timo Ruotsalainen** Sissä-Savon Sanomista, **Eeva-Liisa Pennanen** Soisalonen Seudusta ja **Antti Aho** Warkauden lehdestä.

Teksti ja kuva: Ilpo Lommi

Pohjois-Savon liitto

(15.12.2004)

Puhelinvaihte: * (017) 550 1400
Faksit: 262 5090 alakerta, 550 1428 yläkerta
Internet-kotisivu: [http://www.pohjois-savo.fi/Pohjois-Savon liitto](http://www.pohjois-savo.fi/Pohjois-Savon_liitto)
Internet, tavoite 1 -ohjelma: <http://www.ykkos.net>
Sähköposti (henkilö): etunimi.sukunimi@pohjois-savo.fi
Itä-Suomen Brysselin toimisto puh. +322 282 8370, faksi +322 282 8373
toimiston päällikkö Jani Taivalantti
koordinaattori Lisbeth Mattsson

	Puh. (017)	GSM	Projekti
Blomberg Jan, aluekoordinaattori		040 303 6083	Työllisyysprojekti, Koillis-Savo
Huttunen Tuulikki, toimistosihiteeri	5501 441		
Itkonen Tarja, viestintäsihteeri	5501 464		
Kaikkonen Pekka, maakuntasihiteeri	5501 430	0400 465 045	Pohjois-Savo viestii -projekti
Kajan Irma, toimistosihiteeri	5501 400		
Kohvakka Jouko, suunnitteluinsinööri	5501 412	040 543 0892	
Kotiluoto Simo, maakuntasuunnittelija	5501 443	040 573 5576	
Kumlander Totti, EU-koordinaattori	5501 447	040 581 2599	
Kämäräinen Kaija, tutkimussihiteeri	5501 431		
Laitila Seppo, maakuntasuunnittelija	5501 413	040 589 1347	
Luomi Harri-Pekka, aluekoordinaattori		040 583 6986	Työllisyysprojekti, Ylä-Savo
Markkanen Pirkko, tarkastaja	5501 429	040 739 2794	
Martikainen Marja-Leena, tarkastaja	5501 420	040 820 9025	
Marttila Sari, aluekoordinaattori		040 589 2366	Työllisyysprojekti, Kuopio
Muiniikka Jarmo, hallintopäällikkö	5501 464	0400 773 090	
Mykkänen Antti, maakuntajohtaja	5501 444	0400 570 087	
Nissinen Seija, aluekoordinaattori		040 571 3600	Työllisyysprojekti, Varkaus
Nyberg Roy, pääkoordinaattori	5501 455	040 719 9855	Työllisyysprojekti, Pohjois-Savo
Partanen Marja, tekstinkäsittelija	5501 432		
Pehkonen Anneli, maakuntasuunnittelija	5501 433	040 700 4186	
Pennanen Marjatta, piirtäjä	5501 414		
Pirkanen Juhani, tutkimuspäällikkö	5501 434	040 512 7710	
Pulkkinen Riitta, taloussihteeri	5501 440		
Qvick Paula, suunnittelupäällikkö	5501 446	040 575 5312	
Raatikainen Tuija, johdon sihteeri	5501 444		
Reinikainen Tuula, tutkimussihiteeri	5501 436		
Rissanen Henrik, kehittämisjohtaja	5501 445	040 512 4000	
Rissanen Sanna, EU-koordinaattori	5501 470	050 374 1555	
Saatsi Maija-Liisa, taloussihteeri	5501 423		
Salminen Aila, maakuntasuunnittelija	5501 436	040 545 4046	
Salminen Martti, maankäyttöpäällikkö	5501 415	040 589 1387	
Sihvola Merja, EU-sihiteeri	5501 424		
Skyttä Teija, aluekoordinaattori		040 535 7000	Työllisyysprojekti, Sisä-Savo
Tanttu Marko, tp. suunnittelija	5501 418		
Toivanen Irma, piirtäjä	5501 437		
Tuhkanen Risto, suunnitteluteknikko	5501 416		
Turunen Marja, maakuntasuunnittelija	5501 421		
Vehreävesa Satu, maakuntasuunnittelija	5501 448	040 722 2844	
Väänänen Pirjo, toimistovirkailija	5501 422		

Tiedotus: Lommi Ilpo, p. 266 2660 tai 0440 675 949, ilpo.lommi@dnainternet.net

**Pohjois-Savon liitto toivottaa
kaikille hyvää Uutta Vuotta 2005!**

SAVO SINUKSI
Pohjois-Savon liiton tiedotuslehti